

**PLAN DZIAŁAŃ
MIASTA RADOMSKO
Z ZAKRESU ROZWOJU TURYSTYKI
2020**

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Powiązanie z dokumentami strategicznymi	5
2. Charakterystyka obszaru objętego planem rozwoju turystyki	10
3. Walory endogeniczne miasta Radomsko	13
3.1. Grunty.....	13
3.2. Tereny zielone	13
3.2.1. Walory przyrodniczo-krajobrazowe i obszary prawnie chronione.....	15
3.3. Gospodarka wodna	17
3.3.1 Wody powierzchniowe.....	17
3.3.2 Wody podziemne	17
4. Walory kulturowe	18
4.1. Gminna ewidencja zabytków	23
4.2. Zabytki nieruchome.....	24
4.3 Wykorzystanie walorów miasta do rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki turystycznej.....	28
5. Turystyka – diagnoza obecnej sytuacji	29
6. Analiza SWOT wynikająca z diagnozy obecnej sytuacji	38
7. Planowane kierunki działań opierających się na endogenicznym potencjale regionu	40
8. Komplementarność w gospodarce turystycznej	48
9. Zasady realizacji.....	51
10. Podsumowanie	52

Wprowadzenie

Plan działań Miasta Radomsko z zakresu rozwoju turystyki 2020 analizuje obecny stan rozwoju sektora turystyki w mieście (walory naturalne, przyrodnicze oraz kulturowe, a także dotychczas podejmowane przedsięwzięcia) i wskazuje działania służące jego rozwojowi w tym zakresie.

Sektor turystyczny, jako jeden z najbardziej rozwijających się sektorów, dostarcza nowych miejsc pracy, wytwarza znaczne przychody oraz rozwija obszary często zaniedbane lub zdegradowane. Dlatego też, rozwój turystyki wymaga wzmocnienia potencjału endogenicznego, gospodarczego i społecznego, który sprzyjać będzie konkurencyjności gospodarczej w regionie, w tym innowacyjności, kreatywności i wzrostowi zatrudnienia, stanowiąc jednocześnie jeden z czynników dywersyfikacji lokalnej gospodarki. Potencjał endogeniczny w niniejszym dokumencie należy rozumieć jako zespół własnych czynników rozwoju miasta) wynikających m.in. z jego struktury funkcjonalno-przestrzennej i gospodarczej, poziomu rozwoju kapitału społecznego, wyposażenia instytucjonalnego i infrastruktury społecznej, tradycji kulturalnych i gospodarczych oraz cech środowiska przyrodniczego.

Opracowany przez Miasto Radomsko Plan działań, ma na celu:

- określenie obecnej sytuacji w zakresie zasobów turystycznych na obszarze Miasta Radomsko,
- kreowanie spójnych rozwiązań w obszarze turystyki,
- lepsze wykorzystanie posiadanych zasobów przyrodniczych, przestrzennych i kulturowych dla rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki turystycznej,
- wzmocnienie znaczenia produktu turystycznego,
- przedstawienie działań opierających się na endogenicznych potencjałach miasta oraz wskazanie tych, które przyczynią się do tworzenia warunków dla powstawania nowych miejsc pracy,
- ułatwienie pozyskiwania środków zewnętrznych na finansowanie projektów turystycznych (m.in. w związku z interwencją zaplanowaną w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego Osi Priorytetowej VI, zorientowaną na niwelowanie skutków wykluczenia społecznego na terenach problemowych, w tym obszarach zdegradowanych, oraz na wykorzystanie i rozwój potencjałów endogenicznych regionu łódzkiego opartych na walorach przyrodniczo kulturowych, szczególnie w aspekcie tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi gospodarki turystycznej, w tym powstawania nowych miejsc pracy).

Dokument wskazuje kierunki rozwoju i działania, które mają wpłynąć na podniesienie jakości i atrakcyjności życia mieszkańców, przyczynić się do ożywienia społeczno-gospodarczego miasta, ale również podnieść konkurencyjność turystyczną gminy miasta Radomsko, powiatu radomszczańskiego oraz województwa łódzkiego. Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do zwiększenia efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych miasta oraz poprawy wizerunku miasta i województwa łódzkiego jako obszaru atrakcyjnego turystycznie. Stanowi on uszczegółowienie celów strategicznych i operacyjnych związanych z turystyką, które wynikają z obowiązującej Strategii Rozwoju Miasta Radomsko 2020 oraz wpisuje się w cele strategiczne i operacyjne związane z turystyką określone w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

Plan działań formułuje konkretne przedsięwzięcia umożliwiając poszukiwanie środków na ich realizację. Dokument będzie więc wykorzystywany przy aplikowaniu o środki w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020 dla Osi Priorytetowej VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu, Działanie VI.2 Rozwój gospodarki turystycznej.

Zakres działań przewidzianych do realizacji w niniejszym dokumencie stanowi katalog otwarty. Dokument wymaga aktualizacji i doprecyzowania wraz ze zmieniającymi się potrzebami miasta i jego mieszkańców w tym zakresie.

1. Powiązanie z dokumentami strategicznymi

Plan działań Miasta Radomsko z zakresu rozwoju turystyki 2020 wpisuje się w cele przyjętych oraz realizowanych dokumentów strategicznych dla każdego szczebla (od poziomu krajowego do lokalnego).

POZIOM KRAJOWY

Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne Społeczeństwo, Konkurencyjna Gospodarka, Sprawne Państwo (SRK 2020) – dokument stanowi aktualizację Strategii Rozwoju Kraju 2007–2015, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 25 września 2012 r., zgodnie z którym Polska w roku 2020 to: aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo.

Plan działań Miasta Radomsko wpisuje się w cel główny strategii średniookresowej, jakim jest *wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności*, jak również (pośrednio) w cele obszaru strategicznego II. Konkurencyjna gospodarka.

Dokument Miasta Radomsko wpisuje się w główny cel **Programu rozwoju turystyki do 2020 roku**, jakim jest *Wzmocnienie rozwoju konkurencyjnej i innowacyjnej turystyki poprzez wspieranie przedsiębiorstw, organizacji i instytucji oraz inicjatyw sektora turystyki, z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju*, wraz z celami operacyjnymi, takimi jak:

- Cel operacyjny 1: Rozwój innowacyjności, atrakcyjności, jakości usług i produktów turystycznych, jako czynnika konkurencyjnej gospodarki;
- Cel operacyjny 2: Wzmocnienie aktywności społecznej i przedsiębiorczości w sektorze turystyki oraz zwiększenie kompetencji kadr;
- Cel operacyjny 3: Promocja priorytetowych obszarów produktów turystycznych kraju i regionów oraz specjalizacji gospodarczych opartych na turystyce;
- Cel operacyjny 4: Zagospodarowanie i modernizacja przestrzeni dla rozwoju turystyki i infrastruktury turystycznej, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i przepisów ochrony środowiska.

POZIOM REGIONALNY

Założenia Planu są zgodne ze **Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020**, zgodnie z którą, celem strategicznym dla obszarów miejskich w celu realizacji polityki funkcjonalno-terytorialnej stanowią obszary miejskie zapewniające mieszkańcom wysoki poziom życia, wykorzystujące przewagi konkurencyjne do dynamicznego wzrostu gospodarczego oraz adaptujące się do zmian demograficznych i klimatycznych. Dokument Miasta Radomsko wpisuje się w strategiczny kierunek działań jakim jest

wspieranie rozwoju funkcji symbolicznych budujących ponadregionalną rangę miejskich obszarów funkcjonalnych.

Założenia Planu są spójne z kierunkami i celami operacyjnymi Strategii w zakresie:

- Filar 1 Spójność gospodarcza, która jest realizowana przez cel strategiczny - Region wykorzystujący potencjał endogeniczny do rozwoju inteligentnej gospodarki, oparty na kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców,

- Filar 2 Spójność społeczna, która jest realizowana poprzez cel strategiczny – Aktywne społeczeństwo obywatelskie z dobrym dostępem do usług publicznych sprzyjające włączeniu społecznemu grup wykluczonych,

> Cel operacyjny 5 – wysoki standard i dostęp do usług publicznych,

- Strategiczny kierunek działań 5.3 rozwój usług i poprawa dostępu do sektora kulturowego, sportu, turystyki i rekreacji;

- Filar 3 Spójność przestrzenna, która jest realizowana przez poniższe cele i kierunki strategiczne: cel strategiczny – Zrównoważony rozwój przestrzennego regionu z silnie powiązaniem z nowoczesną infrastrukturą i racjonalnie wykorzystywanymi zasobami środowiska przyrodniczego,

> Cel operacyjny 9 – zrównoważony system osadniczy,

- Strategiczny kierunek działań 9.1 wzmacnianie systemu powiązań funkcjonalnych,

- Strategiczny kierunek działań 9.2 wspieranie procesów rewitalizacji i poprawa ładu przestrzennego.

Założenia dokumentu Miasta Radomska są zgodne z **Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego (aktualizacja)**, który zatwierdzony został Uchwałą Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r.

Dokument określa zasady organizacji struktury przestrzennej województwa z uwzględnieniem zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań społeczno-gospodarczych i funkcjonalno-przestrzennych. W zakresie identyfikacji z regionem, dokument wskazuje obszary rozwoju funkcji poznawczej, edukacyjnej, wypoczynkowo-rekreacyjnej oraz funkcji specjalistycznych na terenie województwa łódzkiego.

Działania wymienione w Planie opierające się na potencjale płynącym z położenia miasta, wpisują się w założenia Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego, pozostając zgodnymi z nadrzędnym celem polityki zagospodarowania przestrzennego, jakim jest „kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, warunkującej dynamizację rozwoju zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju poprzez:

- wykorzystanie cech położenia w centrum Polski,

- wykorzystanie endogenicznego potencjału regionu,

- trwałe zachowanie środowiska przyrodniczego i kulturowego, - dążenie do budowy wewnętrznej spójności regionu”.

Działania miasta Radomsko wpisują się ponadto bezpośrednio w założenia celu głównego sfery działań w zakresie powiązań środowiskowych i kulturowych, tj. „Kształtowanie tożsamości regionalnej z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i turystycznych regionu” (kierunek działań: Wzrost atrakcyjności turystycznej województwa)¹.

Dokument Miasta, wpisuje się również w **Program rozwoju turystyki w województwie łódzkim na lata 2007-2020** w szczególności zakresie:

- Priorytet I Rozwój produktów turystycznych,

> Cel operacyjny 1.1 Rozwój nowych, markowych produktów turystycznych o wyraźnej zdolności kreowania wizerunku województwa łódzkiego:

- Działanie 1.1.5 Tworzenie szlaków tematycznych o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym.

> Cel operacyjny 1.3 Rozwój lokalnych produktów turystycznych wspierających budowę wizerunku turystycznego województwa

- Priorytet III Rozwój zasobów ludzkich oraz współpraca w obszarze turystyki,

> Cel operacyjny 3.4 Wzrost rangi turystyki jako dziedziny gospodarki regionu oraz stymulowanie rozwoju inicjatyw społeczno – samorządowych na rzecz rozwoju turystyki:

- Priorytet IV Zagospodarowanie przestrzeni turystycznej województwa łódzkiego:

> Cel operacyjny 4.1 Rozwój podstawowej infrastruktury turystycznej zgodnie z oczekiwaniami rynku odbiorców:

- Działanie 4.1.1 Wsparcie budowy i rozbudowy bazy noclegowej o różnym standardzie

- Działania 4.1.2 Promowanie rozwoju zaplecza gastronomicznego w oparciu o walory lokalnej kuchni.

> Cel operacyjny 4.2 kształtowanie i rozwój makroprzestrzeni turystycznych – rozwój infrastruktury wspierającej budowę produktów turystycznych:

- Działanie 4.2.1 Zagospodarowanie przestrzeni elementami małej architektury

- Działanie 4.2.6 Wsparcie rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.

Plan wpisuje się ponadto w założenia **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020**, Oś Priorytetowa VI Rewitalizacja i potencjał endogeniczny regionu, Działanie VI.2 Rozwój gospodarki turystycznej, którego celem szczegółowym jest zwiększone wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych województwa łódzkiego dla rozwoju gospodarki turystycznej. Działanie przyczyni się do stworzenia warunków do rozwoju gospodarki turystycznej w oparciu o wykorzystanie

¹ Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego (aktualizacja), Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego, str. 102-103.

potencjałów endogenicznych regionu, zidentyfikowanych w polityce terytorialno-funkcjonalnej województwa (SRWŁ 2020).

POZIOM LOKALNY

Dokument wpisuje się w założenia **Strategii Rozwoju Powiatu Radomszczańskiego 2020**, zgodnie z którą zasoby o potencjale turystycznym zlokalizowane na terenie Powiatu Radomszczańskiego predestynują obszar do rozwoju turystyki weekendowej, głównie aktywnej, ale także kulturowej, sentymentalnej, w dłuższej perspektywie również zdrowotnej (Pole operacyjne 1.5. Turystyka i rekreacja, Kierunek działania 1.5.2. Zwiększenie dostępności i poprawa jakości infrastruktury turystycznej).

Plan pozostaje zgodny ze **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Radomska**, wskazującym założenia i kierunki polityki przestrzennej miasta, które warunkują trwałą i zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy oraz utrzymanie ładu w przestrzeni miasta. Zgodnie z zapisami dokumentu, nadrzędnymi działaniami dla uzyskania pozytywnych efektów są m.in.:

- ochrona wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych,
- tworzenie i budowa nowej struktury usług dla miasta, wynikającej z roli miasta w regionie i współczesnych potrzeb (centrum administracyjne, handlowe, tereny wypoczynku i rekreacji),
- realizację odpowiednich stref zieleni (w tym zwiększenie powierzchni terenów miejskiej zieleni urządzonej),
- przekształcenie terenów zdegradowanych zwłaszcza ścisłego centrum oraz rehabilitacja wybranych terenów zabudowy przemysłowej, mieszkaniowej,
- poprawienie powiązań funkcjonalno – przestrzennych miasta z gminami ościennymi i regionem,
- zmniejszenie uciążliwości przez likwidację źródeł uciążliwości, restrukturyzację przestrzeni,

Zrównoważony rozwój podstawowych funkcji zagospodarowania miasta powinien być przeprowadzony na zasadach harmonizowania interesów publicznych i prywatnych z zachowaniem wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych.

Realizacja zadań wynikających z Planu działań Miasta Radomsko z zakresu rozwoju turystyki 2020 wynika jednak przede wszystkim ze **Strategii Rozwoju Miasta Radomsko 2020**, stanowiąc jego uszczegółowienie. Strategia rozwoju Gminy Miasto Radomsko 2020 jest kluczowym dokumentem strategicznym, który poprzez swoją zawartość, a także sposób dochodzenia do ujętych w nim rozwiązań systematyzuje wiedzę o Gminie Miasto Radomsko, wyznacza długofalowe kierunki jej rozwoju oraz wskazuje proponowane kierunki interwencji, których realizacja przyczyni się do rozwoju priorytetowych dla niej obszarów.

Plan jest więc zgodny z wizją i misją Miasta Radomsko, które uwzględniają szereg kluczowych elementów:

- tradycje przemysłowe regionu – w szczególności w zakresie funkcjonowania branży meblarskiej i metalowej,
- gwarancję jakości życia – pracy, atrakcyjnego zamieszkiwania i nowoczesności,
- korzystne położenie miasta w centrum Polski w bliskiej odległości ważnych szlaków komunikacyjnych Polski i Europy,
- konieczność efektywnej komunikacji i budowania współpracy między instytucjami i jednostkami funkcjonującymi na terenie Miasta,
- konieczność kreowania spójnego wizerunku i przekazu promującego miasto na zewnątrz, wśród inwestorów i odwiedzających.

Realizacja zadań wynikających z planu przyczyni się do osiągnięcia celów wskazanych w Strategii Rozwoju Miasta, a w szczególności:

> Cel strategiczny II Tworzenie atrakcyjnych warunków do inwestowania

- Cel operacyjny II.3 Kreowanie spójnego wizerunku miasta – Jednym z priorytetowych działań zmierzających do realizacji niniejszego celu operacyjnego, jest realizacja Strategii Marki Miasta. Strategia zakłada, że *„Radomsko będzie dążyć do wizerunku nowoczesnego miasta, otwartego na innowacje w gospodarce i kulturze. – miasta, w którym Radomszczanie zakochają się na nowo, gdzie z dumą będą chcieli żyć i pracować, a dzięki rozbudowanemu kalendarzowi imprez, będą też mogli przyjmować gości z innych miast.*

- Cel operacyjny II.4 Rewitalizacja centrum i obszarów powiązanych, proponowany kierunek interwencji: stworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych z przeznaczeniem dla mieszkańców i osób odwiedzających Radomsko,

> Cel strategiczny III - Rozwój i modernizacja infrastruktury – cel strategiczny zmierza do likwidowania barier i ograniczeń rozwojowych, głównie poprzez rozwój infrastruktury lokalnej. Jest on w dużym stopniu związany z celem drugim, nastawionym na poprawę wizerunku miasta w oczach potencjalnych inwestorów, ale również zaspokaja potrzebę tworzenia korzystnych warunków życia dla mieszkańców Radomska.

> Cel strategiczny IV - Wspieranie rozwoju kultury, edukacji i rekreacji

Cel strategiczny, łączący działania z obszaru edukacji, kultury i turystyki, ukierunkowany jest na zwiększenie atrakcyjności Miasta Radomska dla mieszkańców i odwiedzających.

Obszar związany z kulturą, edukacją i rekreacją ze względu na poziom rozwoju stanowi niezaprzeczalną mocną stronę miasta, a także posiada duży potencjał rozwojowy. Skoordynowane z innymi obszarami działania w tym zakresie wpłyną na poprawę atrakcyjności miasta w oczach mieszkańców, jak i turystów czy inwestorów.

- Cel operacyjny IV.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjnej

O rozwoju miasta, w coraz większej mierze decyduje czynnik kulturowy. Wpływa on na kształtowanie postaw i zachowań oraz jest nieodłącznym elementem procesu kształcenia mieszkańców miasta.

Lokalne tradycje kulturowe i instytucje je wspierające, stanowią ponadto ważny zasób usług turystycznych.

- Cel operacyjny IV.4 Wykorzystanie walorów przyrodniczych miasta i okolic, proponowane kierunki interwencji:

- * promocja miejsc i wydarzeń o charakterze rekreacyjnym,
- * zachowanie zasobów przyrodniczych miasta,
- * rozwój bazy rekreacyjnej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

2. Charakterystyka obszaru objętego planem rozwoju turystyki

Radomsko jest miastem położonym w województwie łódzkim, wchodzi w skład powiatu radomszczańskiego, którego całkowita powierzchnia wynosi 1443 km² (144257 ha). Powierzchnia miasta (wg. danych GUS na dzień 19.02.2015r.) wynosi 51 km² (5143 ha), co stanowi 3,57% powierzchni powiatu radomszczańskiego. W skład powiatu radomszczańskiego wchodzi 14 gmin, a Radomsko jest jego największym i głównym miastem, które od Warszawy dzieli 190 km, od Katowic 105 km, od Łodzi 90 km, 38 km od Częstochowy i 30 km od bełchatowskiego kompleksu paliwowo - energetycznego.

Rys. Położenie powiatu radomszczańskiego w województwie łódzkim

Źródło: <http://www.energetyczni.pl/>

Radomsko graniczy z gminami: Ładzice, Dobryczyce, Radomsko, Kodrąb.

Rys. Położenie Gminy Miasta Radomsko w powiecie radomszczańskim

Źródło: <http://www.psse.radomsko.pl/zakres.php>

Ze względu na położenie w południowej części województwa łódzkiego, miasto stanowi administracyjne i gospodarcze centrum powiatu radomszczańskiego. Dogodne położenie geograficzne oraz dobrze rozwinięta sieć połączeń komunikacyjnych zapewniająca miastu szybkie połączenia z miastami Polski, oraz bliskie położenie największych aglomeracji w kraju stanowią o jego możliwościach rozwoju i dobrych warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej.

Rys. Odległość Radomska od innych aglomeracji miejskich

Na układ drogowy miasta Radomsko składają się:

- Droga Krajowa nr 1 relacji Gdańsk – Radomsko – Zwardoń,
- Droga Krajowa nr 42 relacji Kamienna – Radomsko – Rudnik,
- Droga Krajowa nr 91 relacji Gdańsk – Radomsko – Częstochowa,
- Droga Wojewódzka nr 784 relacji Radomsko – Gidle – Św. Anna (woj. śląskie),
- ulice posiadające status dróg gminnych.

Źródło: http://www.geomap.kki.pl/lokalizacja/radomsko_polozenie.html

Sieć drogową w Radomsku to zgodnie z danymi Miasta Radomsko za 2015 rok - 195,929 km ulic, w tym:

- drogi krajowe – 17,280 km,
- drogi wojewódzkie – 0,097 km,
- drogi powiatowe – 18,442 km,
- drogi lokalne – 160,110 km.

Przez obszar miasta Radomska w jego zachodniej części przebiega droga krajowa nr 1, w przyszłości płatna autostrada A1. Droga krajowa nr 91, przecinająca miasto na całej jego długości w kierunku północ – południe, przejmuje część ruchu z obecnej drogi krajowej nr 1 (docelowo autostrady). Droga krajowa nr 42 przenosi natomiast ruch z kierunku wschód – zachód. Łączy ona ruch z obu części miasta oraz ruch zewnętrzny z promieniście zbiegającymi się innymi drogami z trasą Warszawa – Katowice.

Transport zbiorowy w mieście zapewnia powstałe w 1968 roku Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji. Obecnie MPK Radomsko posiada 31 autobusów i obsługuje 16 linii autobusowych, w tym 6 miejskich, 9 podmiejskich i 1 międzymiastową.²

Połączenia na liniach krajowych zapewnia PKS Radomsko umożliwiając bezpośrednie połączenia m.in. do Łodzi, Piotrkowa Trybunalskiego, Częstochowy, Bełchatowa, Wrocławia, Krakowa, Katowic, Przedborza, Kamieńska, Pajęczna oraz wsi na terenie całego powiatu radomszczańskiego i okolic. Dworzec PKS zlokalizowany jest obok dworca PKP na ulicy Reymonta.

Przez Radomsko przebiega linia kolejowa, zapewniając bezpośredni dojazd z Radomska m.in. do Katowic, Częstochowy, Bielsko Białej, Olsztyna, Piotrkowa Trybunalskiego, Łodzi, Warszawy, Gdańska, Gdyni.

Radomsko jest ósmym pod względem ludności miastem województwa łódzkiego. Według danych z 31 grudnia 2016 roku, liczy 46 785 mieszkańców, z czego 22.119 to mężczyźni, a 24.666 to kobiety. Ogólna tendencja liczby mieszkańców jest malejąca. W porównaniu z rokiem 2015, liczba ludności zmniejszyła się o 285 osób. Dane demograficzne z ostatnich lat wskazują spadek liczby mieszkańców Radomska. Przyczyny tego stanu można upatrywać w niskim przyroście naturalnym, ale również odpływie radomszczan z miasta. Tylko w ostatnich 4 latach liczba ludności Radomska zmniejszyła się o 1162 osoby (2012r – 47 947os., 2016r. – 46 785os.). Konsekwencją takiego stanu rzeczy jest spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Jak pokazują dane demograficzne, Radomsko stale się starzeje, a liczba ludności w wieku poprodukcyjnym z roku na rok wzrasta. Uwydatnia się również duża dysproporcja między liczbą kobiet i mężczyzn. W 2015 roku kobiet w wieku poprodukcyjnym było o ponad połowę więcej niż mężczyzn (o 69%). Zjawisko starzenia się społeczeństwa stanowi wyzwanie ekonomiczne i społeczne dla władz poszczególnych jednostek samorządowych, w tym również władz Radomska. Z punktu widzenia miasta, stanowi ponadto duże wyzwanie w zakresie przedsięwzięć turystycznych.

W Radomsku funkcjonuje 4571 podmiotów gospodarki narodowej, które uzyskały wpis do rejestru REGON (dane GUS za 2016 r.). Wśród nich 4448 to podmioty prywatne, wśród podmiotów prywatnych dominuje działalność prowadzona przez osoby fizyczne. Z roku na rok sukcesywnie wzrasta liczba spółek prawa handlowego, spółek z udziałem kapitału zagranicznego, co ma szczególne znaczenie w kontekście kwestii związanych z rozwojem turystyki w mieście. Działalność tych firm jest związana z funkcjonowaniem na terenie Radomska Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Podstrefa Radomsko.

Radomsko z powodzeniem można określić mianem zagłębia meblowego. To tutaj działa około 600 firm związanych z tą branżą, a tradycja z nią związana ma ponad 130 lat. Przemysł meblarski odgrywa ogromną rolę w lokalnej gospodarce, stanowi o potencjale regionu. Największą radomszczańską firmą produkującą meble jest Fameg (działa nieprzerwanie od 134 lat). Pozostałe firmy to małe i mikroprzedsiębiorstwa (głównie firmy rodzinne).

² Dane MPK Radomsko

3. Walory endogeniczne miasta Radomska

Radomsko położone jest w obrębie trzech głównych jednostek geomorfologicznych:

- > wysoczyzny polodowcowej starszej (złodowacenie Odry) na wschodzie;
- > wysoczyzny polodowcowej młodszej (złodowacenie Warty) na zachodzie;
- > sandru i doliny Radomki w części centralnej.

Miasto położone jest w obrębie wyniesienia starszego podłoża geologicznego, zwanego elewacją radomskowską, które zbudowane jest głównie ze skał jurajskich i kredowych, które z kolei przykryte są osadami trzeciorzędu i czwartorzędu. Podłoże osadów czwartorzędowych stanowią utwory górnej kredy – w postaci margli i wapieni marglistych. Kompleks osadów czwartorzędowych jest reprezentowany głównie przez gliny zwałowe złodowaceń południowopolskich, oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe.

3.1. Grunty

Pod względem typologicznym na terenie Radomska można wyróżnić gleby brunatne wyługowane – we wschodniej części miasta, gleby pseudobielicowe tzw. gleby ubogie (okolice Stobiecka Miejskiego i Wymysłówka), oraz gleby piaskowe różnych typów genetycznych (pseudobielicowe, rdzawe, brunatne kwaśne) rejonu Zakrzówka, Suchej Wsi, i Bartodziei. W dolinie Radomki występują gleby murszowe i torfiaste. Jakość rolniczą gleb pod względem ich wartości użytkowej określa się za pomocą klas bonitacyjnych. Przy wyznaczaniu klasy bonitacyjnej pod uwagę brane są elementy takie jak: żyzność gleby, stosunki wodne w glebie, stopień kultury gleby i trudność uprawy w powiązaniu z agroklimatem, rzeźbą terenu oraz niektórymi elementami stosunków gospodarczych.

W Polsce w obrębie gruntów ornych wydziela się 9 klas bonitacyjnych: I, II, IIIa, IIIb, IVa, IVb, V, VI i VIz. Na obszarze Radomska nie odnotowano I, II i VIz klasy bonitacyjnej, czyli gleb: najlepszych, bardzo dobrych i pod zalesienia. Największy udział w areale gruntów ornych miasta posiadają klasy: IVa – gleby orne średniej jakości lepsze (33%) i IVb – gleby orne średniej jakości gorsze (28%).

Natomiast gleby klasy IIIa – dobre, IIIb – średnio dobre oraz V – słabe i VI – naj słabsze, stanowią odpowiednio: 3% i 14% oraz 14% i 8% ogólnej powierzchni gruntów ornych Radomska³.

Na terenie miasta Radomsko nie występują udokumentowane złoża surowców naturalnych.

3.2. Tereny zielone

Szate roślinną Radomska charakteryzują 3 główne typy roślinności:

- > pola uprawne,
- > zbiorowiska łąkowe i łąkowo-zaroślowe,
- > zieleń parkowa,

³ Program Ochrony Środowiska dla miasta Radomska na lata 2014 – 2020, Radomsko 2014

> brak większych kompleksów leśnych.

Lasy i zadrzewienia zajmują zaledwie 2,9 % terenu miasta (dane za 2015r). Przeważający teren lasów znajduje się w rękach prywatnych.

Kompleks leśny położony w obszarze źródłiskowym Radomki należy do lasów państwowych i jest administrowany przez nadleśnictwo Radomsko. Roślinność tam występująca to głównie bór mieszany świeży (typ siedliskowy lasu, gdzie sosna jest dominującym gatunkiem), bór mieszany wilgotny (typ siedliskowy lasu na terenach nizinnych o dużej wilgotności) oraz ols (lasy olchowe). W mieście dominuje sosna, dąb, olcha, brzoza. W niewielkich ilościach występuje również modrzew, jodła, buk, świerk, jesion, topola oraz grab. W podszyciu pojawiają się: czeremcha, leszczyna, kruszyna i bez czarny. Lasy prywatne podzielone są na 15 obrębów, znajdują się w południowej części miasta w okolicy Wymysłówka i Suchej Wsi. W lasach prywatnych dominuje bór świeży i mieszany świeży z monokulturą sosny w I i II klasie wieku.

Najcenniejszym kompleksem zorganizowanej zieleni miejskiej jest **Park Świętojański**.

Park Miejski w Radomsku (znany dziś jako Park Świętojański) powstał w latach 1918-1939 na terenie dawnego targowiska miejskiego. Zaprojektowany został przez ogrodnika i planistę – Franciszka Szaniora (1853-1945), znanego jako projektanta i współzałożyciela parków w całej Polsce – m. in. Ogrodu Krasieńskich, Parku Ujazdowskiego, Parku Skaryszewskiego, Ogrodu Saskiego, Ogrodów Jasnogórskich, Toru Wyścigów Konnych na Służewcu, parków w Złotym Potoku, Kaliszu, Guzowie, parku zdrojowego w Ciechocinku i wielu innych. Franciszek Szanior tworzył na przełomie XIX i XX wieku i był jednym z ostatnich przedstawicieli stylu krajobrazowego.

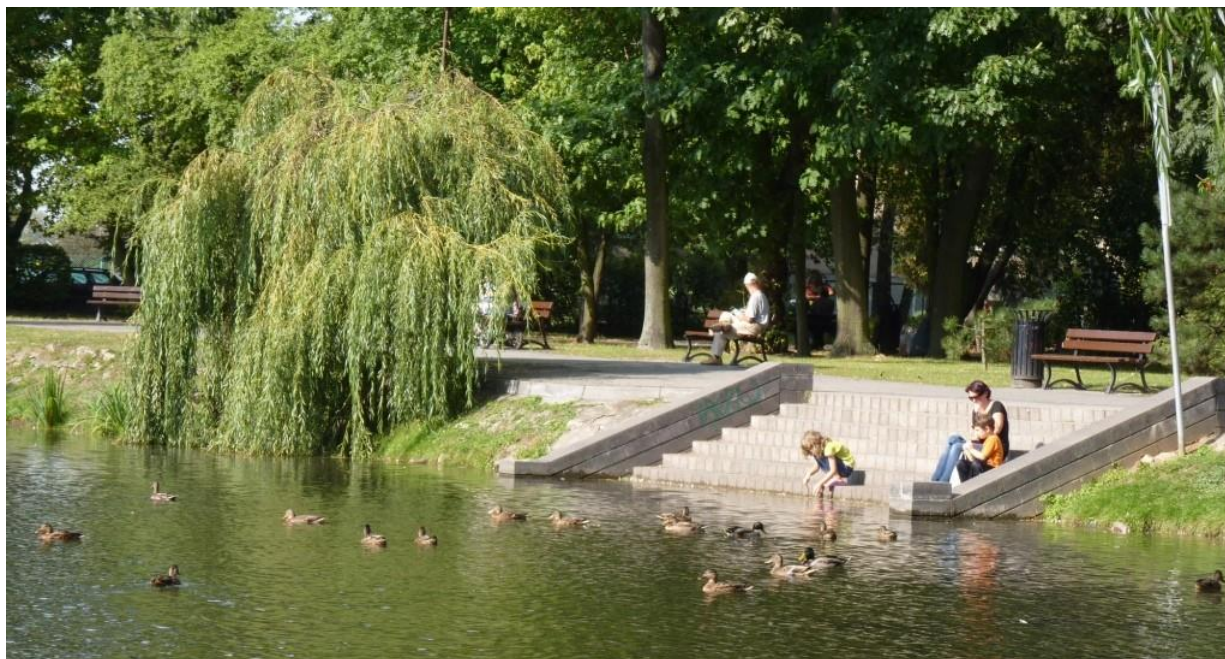
Park Świętojański posiada wszelkie cechy miejskiego ogrodu publicznego o charakterze krajobrazowym z pierwszej połowy XIX wieku. Zachowując pierwotny układ przestrzenny (z niewielkimi przekształceniami) stanowi przykład rozwiązań przestrzennych stosowanych w sztuce ogrodowej w dwudziestolecie międzywojennym. Park posiada kształt wieloboku zbliżonego do trapezu i jest podzielony przestrzennie na dwie części przepływającą przez miasto rzeką Radomką. W obrębie parku znajdują się jesiony wyniosłe, które obecnie są jednymi z najstarszych drzew. Część centralna i południowa ze zbiornikiem wodnym i dwoma wyspami stanowi część ozdobną parku. W obrębie stawu znajdują się dwie wyspy – pierwsza z zadrzewiona, druga z altana różaną.

Główną ośnowę wschodniej części parku stanowi najszersza w całym parku aleja biegnąca wzdłuż rzeki Radomki, w którą zostały wkomponowane najstarsze lipy prawdopodobnie zaadaptowane do projektu parku. Aleje tę tworzą także jesiony pensylwańskie i korkowce amurskie. Po wschodniej stronie alei w północno-wschodniej części parku zaprojektowana została część użytkowa z muszlą koncertową - obecnie nieistniejącą. W części południowo-wschodniej w latach 70-tych wybudowany został plac zabaw.

W 1933 roku wschodnia część dzisiejszego parku spełniała funkcję użytkową – sportowo-rekreacyjną. W miejscu dzisiejszego placu zabaw usytuowany był kort tenisowy oraz strzelnica sportowa. W miejscu obecnie nieistniejącej muszli koncertowej w 1933 r. istniało jeszcze targowisko.

W 2016 roku dzięki dofinansowaniu z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi zrealizowano zadanie pn. Rewaloryzacja Parku Świętojańskiego w Radomsku, w ramach którego odtworzona została część historyczna układu komunikacyjnego i powiązań widokowych. Wyposażenie parku uzupełniono o elementy współczesne i ścieżkę dydaktyczną.

W 2019 roku, również dzięki wsparciu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi zrealizowano II etap Rewaloryzacji Parku Świętojańskiego w Radomsku. Rewaloryzacja zakładała przywrócenie układu alei oraz odtworzenie funkcji użytkowo-sportowo-rekreacyjnej parku. Powstały nowe ciągi komunikacyjne, przy których zamontowano ławki, kosze i stojaki na rowery oraz tablice dydaktyczne opisujące poszczególne drzewa lub zbiory roślinne – cenne i interesujące okazy flory.

Fot. Park Świętojański w Radomsku

3.2.1. Walory przyrodniczo-krajobrazowe i obszary prawnie chronione

Południowa granica gminy Radomsko (z gminami Kruszyna i Gidle woj. śląskie), położona jest w korytarzu ekologicznym o znaczeniu krajowym, obejmującym dolinę rz. Warty, oraz w obszarze głównego zbiornika wód podziemnych (w utworach górnej krety). Jest to fragment Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCH), w którym obowiązuje ochrona biologicznej różnorodności, zachowywanie powiązań funkcjonalnych z terenami przyległymi oraz realizacja różnych form ochrony przyrody zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem.

W skład systemu przyrodniczego wchodzi:

- > Obszary węzłowe – to podstawowe elementy źródłowe systemu przyrodniczego miasta (mają znaczenie klimatyczne, hydrologiczne i biologiczne dla całego miasta), które obejmują rozległe kompleksy leśne poza granicami miasta oraz odcinki rzeki Radomki;
- > Węzły ekologiczne – elementy, które wspierają system przyrodniczy miasta; węzłami są „Miłaczki” oraz „Wymysłówek”, położone w południowo-zachodniej i północno-wschodniej części miasta.
- > Korytarze ekologiczne – to podstawowe elementy łącznikowe systemu przyrodniczego miasta, łączą one obszary węzłowe i węzły w funkcjonalną całość, do korytarzy tych należą korytarz doliny Radomki

(pomiędzy ulicami Kraszewskiego i Targową), rejon Bartodziejów Bankowych („Bartodzieje-Okrajszów” i „Miłaczki-Okrajszów”) oraz Stobiecka Miejskiego („Stobiecko-Ładzice”).

> Siegacze ekologiczne – wspomagające elementy łącznikowe systemu przyrodniczego miasta – duże doliny płaskodenne lub nieckowate.

Na terenie miasta nie występują obszary prawnie chronione takie jak rezerваты przyrody czy parki krajobrazowe. Południowe fragmenty miasta wchodzą w skład Piliczańsko – Radomszczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Skupiska zieleni o walorach przyrodniczych (w niewielkim stopniu zurbanizowane) skupione są w dolinie rzeki Radomki (głównie w północnej i południowej części miasta). Obszary prawnie chronione położone najbliżej miasta, wchodzą w skład Zespołu Nadpilicznych Parków Krajobrazowych (Przedborski, Spalski i Sulejowski) oraz Załęczańskiego Parku Krajobrazowego. Ponadto, w powiecie radomszczańskim zlokalizowane są rezerваты przyrody takie jak: Czarna Różga, Dębowiec, Góra Chełmno, Jasień, Kobiełe Wielkie oraz Piskorzeniec.

Na terenie Powiatu znajduje się również siedem obszarów NATURA 2000:

1. Dolina Górnej Pilicy – kod PLH260018; gminy: Przedbórz, Wielgomłyny, Żytno
2. Dolina Środkowej Pilicy – kod PLH100008; gminy: Przedbórz
3. Cisy w Jasieniu – kod PLH100018; gminy: Kobiełe Wielkie
4. Las Dębowiec – kod PLH100023; gminy: Żytno
5. Łąka w Bęczkowicach – kod PLH100004; gminy: Masłowice
6. Ostoja Przedborska – kod PLH260004; gminy: Przedbórz
7. Torfowiska Żytno – Ewina – kod PLH10003; gminy: Żytno, Gidle

Tereny te są często odwiedzane przez mieszkańców miasta w celach rekreacyjnych.

Szczególnie cenną ozdobę krajobrazu i jeden z cenniejszych elementów otaczającej przyrody o szczególnej wartości naukowej, kulturowej i historycznej stanowią pomniki przyrody. Są to zwykle pojedyncze drzewa, czasem aleje drzew o szczególnie okazałych rozmiarach, objęte z tej racji ochroną prawną. Do pomników przyrody ożywionej należą też pojedyncze krzewy, drzewa i grupy drzew odznaczające się sędziwym wiekiem, wielkością, niezwykłymi kształtami lub innymi cechami, a także zabytkowe aleje drzew.

Na terenie miasta znajduje się kilka obiektów posiadających status prawnych pomników przyrody:

- > dwie lipy drobnolistne na terenie cmentarza „Starego”,
- > lipa drobnolistna przy ul. Krańcowej,
- > pięć dębów szypułkowych na terenach należących do Miejskiej Biblioteki Publicznej,
- > klon zwyczajny na terenie należącym do Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Obiekty chronione prawem występujące na obszarze Gminy Radomsko:

- > pomnik przyrody w parku we wsi Strzałków (4 klony srebrzyste, 5 modrzewi europejskich, jesion wyniosły, dwie lipy drobnolistne, dąb szypułkowy),
- > pomnik przyrody położony we wsi Cerkawizna - dąb szypułkowy,

- > pomnik przyrody położony we wsi Cerkawizna - lipa drobnolistna,
- > użytki ekologiczne położone w leśnictwie Strzałków o powierzchni 16,43 ha,
- > użytki ekologiczne położone w leśnictwie Dąbrówka o powierzchni 5,36 ha,
- > użytki ekologiczne położone w leśnictwie Grzebień o powierzchni 8,28 ha,
- > użytki ekologiczne w leśnictwie Szczepocice Rządowe o powierzchni 0,68 ha.

3.3. Gospodarka wodna

3.3.1 Wody powierzchniowe

Radomsko leży w zlewisku Morza Bałtyckiego, w dorzeczu Odry. Obszar miasta należy do zlewni Warty – około 70% obszaru odwadnianie jest przez rzekę Radomkę i jej dopływy, które mają charakter rowów melioracyjnych, cieków spod Wymysłówka, Ładzic i Strzałkowa, a także rzekę Widawkę. Ważnym elementem sieci hydrograficznej są małe, przeważnie sztuczne zbiorniki wodne, które występują głównie w rozszerzeniu doliny Radomki. Jednak to rzeka Radomka zbiera największą ilość wody, jej zlewania ma kształt asymetryczny, z dużą ilością płaskodennych i nieckowatych dolin w części wschodniej i słabo rozbudowaną częścią zachodnią. Radomka płynie z północy na południe, w większości wyprostowanym, wąskim i płytkim oraz miejscami obwałowanym korytem. Rzeka przecina zabudowane tereny miejskie, których nieprzepuszczalna powierzchnia w dużym stopniu ogranicza infiltrację oraz retencje wód opadowych. W rezultacie poziom rzeki nie ulega dużym wahaniom (w okresie wiosennych roztopów, bądź intensywnych opadów stan wody podnosi się o około 1 metr, co nie powoduje wylewów rzeki w obrębie dna doliny).

Ważny element sieci hydrograficznej miasta stanowi ciek spod Wymysłówka i towarzyszące mu rowy, które odwadniają teren pomiędzy Stobieckim Miejskim, a Wymysłówkiem. Na terenie miasta znajdują się małe zbiorniki wodne, które powstały w dołach potorfowych w dolinie rzeki Radomki oraz kilka oczek wodnych w rejonie Stobiecka Miejskiego.

3.3.2 Wody podziemne

Miasto położone jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Niecki Miechowskiej, nr 408, którego maksymalna głębokość wynosi 200m, natomiast średnia 20 – 130 metrów. Wody podziemne stanowią dwa piętra wodonośne: górnokredowe i czwartorzędowe.

Podstawą zaopatrzenia w wodę miasta są górnokredowe zasoby wód podziemnych. Ujęcie komunalne „Miłaczki”, na które składa się osiem otworów studziennych, stanowi obecne źródło wody dla wodociągu miejskiego.

Według danych zawartych w opracowaniu Energia geotermalna w województwie łódzkim – studium przypadku, Miasto Radomsko pod względem występowania wód geotermalnych znajduje się w okręgu sudecko – świętokrzyskim. Radomsko posiada źródła gorących wód głębinowych, które skupione są w 10 zbiornikach wód geotermalnych, osiagających temperaturę do 90 stopni Celsjusza.

Dotychczasowe badania i ekspertyzy dotyczące wód geotermalnych opierają się na opisie odwiertu „Gidle 5” zlokalizowanym w Stobiecku Miejskim. Według danych zasoby złóż wynoszą 4,3 km³, natomiast

energia cieplna tego złoża szacowana jest na około 20 mln tpu⁷. W związku z posiadanymi zasobami Miasto Radomsko rozważa potencjalne możliwości wykorzystania energii geotermalnej⁴.

Działania zaplanowane do realizacji w niniejszym dokumencie opierają się na walorach endogenicznych Miasta Radomska.

4. Walory kulturowe

Radomsko to interesujący przykład ewolucji miejskiego ośrodka Polski środkowej, postępującej od średniowiecza po XX wiek.

Wybór i delimitacja obszarów, zespołów i obiektów zabytkowych przeprowadzony został w oparciu o rozpoznanie specyfiki architektoniczno-urbanistycznej Radomska. Uwzględniono ponadto badania dotyczące etapów kształtowania się układu przestrzennego – od formowania się zespołu osadniczego we wczesnym średniowieczu po ukształtowanie się i krystalizację rozplanowania i struktury zabudowy w pierwszej połowie XX w. Starano się również wyodrębnić pozostałości starszych historycznych składników krajobrazu kulturowego, które znalazły się w obrębie intensywnych regulacji i przekształceń przestrzennych zaistniałych po 1945r.

Radomsko jest miastem, które pomimo wielu prób regulacji zachowało układ przedlokacyjny z czworobocznym rynkiem. Indywidualny, specyficzny, zabytkowy charakter miasta wyraża się m.in. poprzez:

- zachowanie średniowiecznego układu urbanistycznego;
- zachowanie XIX wiecznych regulacji, m.in. linii regulacyjnych ulic;
- zachowanie układu przestrzennego miasta z okresu II Rzeczypospolitej autorstwa Paprockiego z 1932 roku;
- rozwój przestrzenny miasta po II Wojnie Światowej i w okresie III Rzeczypospolitej.

Obecnie, dziedzictwo kulturowe miasta Radomsko stanowią⁵:

- zabytki archeologiczne - stanowiska zarejestrowane w AZP (Archeologiczne Zdjęcia Polski będące w zbiorach WKZ w Łodzi i WUOZ Oddział w Piotrkowie Trybunalskim), ulokowane zazwyczaj w obrębie obszarów rolnych – nieużytków,
- zabytki obszarowe - w przypadku Radomska ograniczone do 3 stref: dwóch układów urbanistycznych miasta w jego granicach z ok. 1820 r. i dawnej wsi Stobiecko w granicach podziałów rolnych powiązanych z historycznym układem ruralistycznym;
- obiekty budowlane;
- Dobra Kultury Współczesnej (DKW), czyli obiekty powstałe w okresie 1945-1989 (dwa obiekty).
- Miejsca Pamięci (pomniki i tablice, cmentarze i inne, związane z martyrologią - np. miejsce rozstrzeliwań przy ul. Kopiec nad Radomką).
- kapliczki (na wniosek WUOZ), powstałe do 1950 r.
- elementy krajobrazu miejskiego – obiekty małej architektury i wyposażenia technicznego (np. pompy uliczne).

Miasto ma do zaoferowania liczne i atrakcyjne zabytki, spośród których na szczególną uwagę zasługują:

⁴ Strategia Rozwoju Miasta Radomsko 2020, Radomsko 2014

⁵ Gminna Ewidencja Zabytków, Radomsko 2011 (aktualizacja z 2016r.)

a) obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- zabytki nieruchome: Kościoły drewniane i dzwonnice – 2, Kościół farny – 1, Zespół klasztorny (klasztór, kościół i dzwonnica) – 1, Zagroda tatarska – 1, Ratusz – 1, Willa fabrykancka – 1, Cmentarz Żydowski – 1,
- zabytki ruchome – 92 w tym: w kościele p.w. Św. Lamberta – 35, w kościele p.w. Św. Marii Magdaleny – 18, w kościele p.w. Św. Rocha – 19, w kościele p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego – 20. Zabytki ruchome znajdują się także w Muzeum Regionalnym gdzie wpisane są do Ksiąg inwentarzowych.

b) obiekty wpisane do ewidencji konserwatorskiej: 214 obiektów zabytkowych, w tym: zabytki architektury i budownictwa – 206, zabytkowe parki – 2, cmentarze – 6.
Najcenniejsze i najbardziej zachowane zabytki architektury w Radomsku to:

- architektura sakralna: zespół kościoła parafialnego p.w. Św. Lamberta, zespół kościoła parafialnego p.w. Św. Marii Magdaleny, zespół klasztorny OO. Franciszkanów, kaplica cmentarna p.w. Św. Józefa, kaplica p.w. Św. Rozalii;
- budynki użyteczności publicznej: ratusz – obecnie siedziba Muzeum Regionalnego, willa fabrykancka – obecnie jeden z budynków Miejskiej Biblioteki Publicznej, jatki miejskie – obiekt prywatny, dworzec kolejowy, kino Kinema – obecnie obiekt prywatny;
- zabytki techniki, które można odnaleźć na terenie dawnych zakładów przemysłowych czynnych nadal lub częściowo przetrwałych do dziś;
- zabudowa mieszkalna o wartościach kulturowych pochodząca przede wszystkim z XIX i pocz. XX wieku. W centrum jest zwarta jedno lub kilku kondygnacyjna. Występuje także zabudowa z XIX wieku i początku XX wieku o charakterze historycznym – są to pojedyncze, wolnostojące wille. W dzielnicach peryferyjnych zachowało się dużo XIX i XX wiecznej parterowej zabudowy drewnianej.

Najważniejsze zabytki zlokalizowane są w centrum miasta, które zachowało średniowieczny układ z czworobocznym rynkiem i ratuszem.

ZABYTKI MIASTA RADOMSKO
Kościół parafialny pw. Św. Lamberta, ul. Gabriela Narutowicza 2

Neobarokowy kościół farny pod wezwaniem św. Lamberta powstał w latach 1869-1876 wg projektu Konstantego Wojciechowskiego na miejscu dawnego średniowiecznego. Ma charakter bazyliki z trzema wieżami od frontu. Świątynię zdobi 5 ołtarzy, w tym neorenesansowy ołtarz główny z naturalnej wielkości figurą Chrystusa dłuta A. Pruszyńskiego. W wyposażeniu kościoła najcenniejszymi są obrazy Fransa 19lorysa „Chrystus wśród dzieci” i datowany na 1608r. obraz

„Koronowanie cierniem”. 35 zabytków ruchomych wpisanych jest pod nr. Rejestru 144.

Kościół i klasztor oo. Franciszkanów, ul. Gabriela Narutowicza 3

Pierwsza świątynia, znajdująca się na miejscu obecnego klasztoru, ufundowana została prawdopodobnie przez Leszka Czarnego. Po jej zniszczeniu, dzięki Władysławowi Łokietkowi, wybudowano w 1328 roku nową świątynię. Pożary i wojny sprawiły, że od połowy XV wieku przez około 80 lat kościół pozbawiony był opieki zakonników, którzy w tym czasie przebywali w pobliskiej Brzeźnicy. Dopiero hojność królowej Bony pozwoliła im w 1543 r. na powrót do Radomska. Królowa ufundowała nawę kościoła, która spłonęła w pożarze w 1641 r. Odbudowana nawa wraz z gotyckim prezbiterium są najstarszymi z miejskich zabytków.

Kościół parafialny pw. Św. Marii-Magdaleny

ul. Marii Konopnickiej 4

Kościół św. Marii Magdaleny oddalony od centrum o ok. 1 km posiada murowane prezbiterium z XVI wieku z zakrystią i zachowanym fragmentem ściany dawnej nawy. W 1789 roku dobudowano szerszą drewnianą nawę o konstrukcji zrębowej i podobną kruchtę.

Wewnątrz kościoła są stropy. Budowla przykryta jest dwuspadowym dachem z wieżyczką na sygnaturkę. W ołtarzu głównym znajduje się XIX wieczny obraz św. Marii Magdaleny. W skład wyposażenia kościoła wchodzi także rzeźby z XVII wieku (drewno, polichromia). 18 zabytków ruchomych wpisanych jest pod numerem rejestru 167.

Kościół parafialny pw. Św. Rocha, ul. Św. Rocha 234

Poza centrum miasta, w dawnej dzielnicy Stobiecko Miejskie, cennym obiektem architektonicznym jest Kościół p.w. Św. Rocha, który należy do najstarszych budowli sakralnych w okolicy. Zbudowany w 1502 r., restaurowany dwukrotnie w XVIII w. i w 1899 r. Jest to budowla jednonawowa, drewniana (z bali modrzewiowych) o konstrukcji zrębowej. Do prezbiterium przylega zakrystia i kruchta.

Dach jest dwuspadowy z wieżyczką na sygnaturkę. Wewnątrz znajduje się krucyfik z XVIII wieku, 3 ołtarze neobarokowe z XIX wieku.

W prezbiterium znajduje się tryptyk gotycko-renesansowy z 1519 r. przedstawiający Świętą Rodzinę. Podczas renowacji przeprowadzonej w 1952 r. przywrócono oryginalny kształt zdobionym kościół malowidłom. Obok kościoła, w odległości ok. 5 m, znajduje się drewniana dzwonnica z XVIII wieku o konstrukcji słupowej. Wpisano 19 zabytków ruchomych.

Cmentarz żydowski – kirkut, ul. Przedborska

Cmentarz (kirkut) został założony w 1816 roku na powierzchni 2 ha. Najstarszy nagrobek (macewa) pochodzi z 1831 r. Podczas II wojny światowej, w latach 1940 - 1943, na cmentarzu miały miejsce liczne egzekucje. Znajduje się tu m. in. zabytkowy nagrobek cadyka Salomona a-Kohen Rabinowicza, który w 1843 roku założył dwór chasydzki w Radomsku.

Ratusz miejski - Muzeum Regionalne, ul. Gabriela Narutowicza 1

Pierwotnie ta najważniejsza w mieście budowla wznosiła się pośrodku rynku, dzisiejszego placu 3 Maja. Pierwszy ratusz, wzniesiony prawdopodobnie około XV wieku, spłonął w pożarze w 1562 roku. Odbudowany, spłonął po raz kolejny w 1624 roku w pożarze podłożonym pod miasto przez Lisowczyków.

O jego odrestaurowaniu świadczy dokument wystawiony 3 lipca 1643 roku przez Władysława IV: „Ratusz Miejski tutejszy własnym kosztem i pracą mieszkańców ku ozdobie miasta wystawionym został”. Na początku XIX wieku ratusz był w już w takim stanie, że miastu nie pozostało nic innego jak zbudować nowy. 17 marca 1828 roku Komisja Rządowa Królestwa Polskiego podjęła decyzję o rozebraniu starego i budowie nowego ratusza. Prace trwały blisko 36 lat. W latach dwudziestych XX wieku ratusz został przebudowany i znacznie powiększony według projektu radomszczańskiego architekta Włodzimierz Muchy. Do 1975 r. ratusz był siedzibą władz miasta. Obecnie sale ratuszowe są miejscem ekspozycji i wystaw Muzeum Regionalnego.

Areszt Miejski, ul. Gabriela Narutowicza 1

Budynek zachowanego do dnia dzisiejszego aresztu miejskiego w Radomsku powstał w latach 60-tych XIX wieku. Od roku 1975, kiedy władze miejskie opuściły budynek ratusza, przenosząc się do nowej siedziby, całość zabudowy wraz z budynkiem aresztu, przejęło utworzone w 1970 roku Muzeum Regionalnego;

Kapliczka Św. Rozalii, ul. Św. Rozalii

Należy do parafii św. Lamberta.

Według tradycji ta drewniana kaplica p.w. Św. Rozalii wzniesiona została na przedmieściu Młodzowe w czasie zarazy, która nawiedziła miasto w XVIII wieku. Odrestaurowano ją w 1895 roku. Wygląd obecnej świątyni wskazuje na jej powstanie, bądź na gruntowną przebudowę na przełomie XIX i XX wieku. W ołtarzu znajduje się obraz św. Rozalii, namalowany przez Stanisława Zarzeckiego w 1897 roku.

Kino Kinema, ul. Gabriela Narutowicza 8

Miejsce związane z osobą Tadeusza Różewicza (poetą, dramaturgiem, prozaikiem);

Atmosferę kino stanowił zachowany sprzed lat układ wnętrza.

Kolejowa wieża ciśnień

Kolejowa wieża ciśnień z lat 20. XX w. Po zburzeniu starej wieży w 1914 r. nową wieżę odbudowano w latach 20. w zupełnie innej formie, po drugiej stronie dworca. Wieża nie ma już pierwotnego, spiczastego dachu.

Stary cmentarz, ul. Prymasa Wyszyńskiego

Cmentarz położony pomiędzy ulicami Stefana Wyszyńskiego, Leszka Czarnego należący do radomszczańskiej parafii św. Lamberta.

Cmentarz powstał w czasach Zaboru Pruskiego (1793–1807) przy dawnej drodze prowadzącej do wsi Strzałków, Kobile Wielkie. Teren cmentarza był wielokrotnie poszerzany.

Pierwsze znane pochówki na cmentarzu pochodzą z 1804r., a najstarszy zachowany napis nagrobny odnosi się do 1854r. W obrębie cmentarza znajduje się kaplica zabytkowa (neogotycka), w której mury wmontowano kilka pamiątkowych tablic, kapliczka prawosławna, wiele interesujących z architektonicznego punktu widzenia grobowców, a także groby z inskrypcjami w językach francuskim, niemieckim i rosyjskim.

Większość zabytkowych grobowców pochodzi z przełomu XIX i XX wieku. Cmentarz otacza mur wybudowany na początku XX wieku. Cmentarz ten to także miejsce spoczynku ludzi, których życie i działalność wielce przysłużyły się naszemu miastu, m.in. Henryka Fajta, Feliksa Fabianiego, Edmunda Osterloff, Czesława Kałkusińskiego.

Willa fabrykancka, ul. Gabriela Narutowicza 4

Naprzeciw klasztoru i kościoła franciszkanów znajduje się willa neobarokowa, zbudowana w latach 70-tych XIX wieku w stylu eklektycznym z użyciem form klasycyzujących i neobarokowych. Budynek zachował swą bryłę oraz sztukatorskie ozdoby elewacji. Obecnie zaadoptowana jest na Miejską Bibliotekę Publiczną. Zabytek nieruchomy wpisany pod numerem rejestru 430.

Chata Tatarska w dzielnicy Stobiecko Miejskie, ul. Częstochowska 4

Nieruchomość przy ul. Częstochowskiej 9 (dzielnica Stobiecko Miejskie) jest przykładem zabytkowej zabudowy siedliskowej. Zabudowania frontowe (część prawa – mieszkalna i lewa gospodarcza) wzniesione zostały z bali drewnianych pasowanych. Dach kryty strzechą słomianą. W głębi nieruchomości znajduje się budynek gospodarczy drewniany, kryty strzechą. Całość stanowi unikalną zabudowę siedliskową. Decyzja o wpisie do rejestru zabytków nosi sygnaturę KL.III-43/12/54 z dnia 22 czerwca 1954r.

4.1. Gminna ewidencja zabytków

Pierwszą gminną ewidencję zabytków miasto Radomsko sporządziło w 2011 roku. Celem opracowania była dokumentacja i wskazanie obszarów, zespołów i obiektów na terenie miasta Radomska (położonych w jego aktualnych granicach administracyjnych), które wskazano do umieszczenia w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Do ewidencji zostały wpisane te obiekty, które ze względu na posiadane wartości historyczne, naukowe lub artystyczne zasługują na zachowanie.

W GEZ ujęte zostały:

- 1) zabytki nieruchomości wpisane do rejestru;
- 2) inne zabytki nieruchomości znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- 3) inne zabytki nieruchomości wyznaczone przez prezydenta miasta w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

4.2. Zabytki nieruchomości

Zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zabytek to nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich część lub zespół, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową (art. 3 pkt. 1).

Wykaz zabytków wpisanych do Rejestru Zabytków:

Nazwa	Adres /Ulica, nr	Datowanie	Stan Zachowania	Informacja o ochronie
zagroda/ chata tatarska	Częstochowska 7/9	1875r.	dobry	Rej. Zab. 603-X-54 z 22.06.1954
chałupa	Częstochowska 7/9	1875r.	dobry	Rej. Zab. 603-X-54 z 22.06.1954
budynek inwentarski	Częstochowska 7/9	1875r.	dobry	Rej. Zab. 603-X-54 z 22.06.1954
stodoła I	Częstochowska 7/9	1875r.	dobry	Rej. Zab. 603-X-54 z 22.06.1954
stodoła II	Częstochowska 7/9	1875r.	dobry	Rej. Zab. 603-X-54 z 22.06.1954
szopa	Częstochowska 7/9	1875r.	dobry	Rej. Zab. 603-X-54 z 22.06.1954
Kościół p.w. św. Marii Magdaleny	Krakowska 41/ Konopnickiej 6	1600 – 1789r. rozbud. w 1960 r.	dobry	Rej. Zab. A/746
dzwonnica kościoła p.w. św. Marii Magdaleny	Krakowska 41/ Konopnickiej 6	XVIII w.	dobry	Rej. Zab. A/747

Ratusz	Narutowicza 1	1856-60 r. przebud. 1922 r.	dobry	Rej. Zab. A/263
kościół farny pw. św. Lamberta	Narutowicza 2	1869-1875 r. powstały na miejscu starszej budowli	dobry	Rej. Zab. A/163
kościół oo. Franciszkanów pw. Podwyższenia św. Krzyża	Narutowicza 3	zbud. 1328 r. przebud. 1543, 1631, 1728-37	dobry	Rej. Zab. A/77
klasztor oo. Franciszkanów	Narutowicza 3	1726-1737 r.	dobry	Rej. Zab. A/164
dzwonnica z bramą i murem okalającym zespół kościoła i klasztoru oo. Franciszkanów	Narutowicza 3	poł. XVIII w.	dobry	Rej. Zab. A/165
ogród klasztorny oo. Franciszkanów	Narutowicza 3	XVIII w. - XX w.	dobry	Rej. Zab. A/165
dawna willa	Narutowicza 4	1879-1890 r. rozbud. po 1986 r.	dobry	Rej. Zab. A/430
park miejski	Piłsudskiego/ Targowa/ Krakowska	pocz. XX w.	dobry	Rej. Zab. A/147
Cmentarz Żydowski	Przedborska 194-196	1806 r.	średni	Rej. Zab. A/409
kościół p.w. św. Rocha	Św. Rocha 234	1502 r. remontowany w 2010 r.	dobry	Rej. Zab. A/242
kapliczka Św. Rozalii	Św. Rozalii	XVIII w.	dobry	Rej. Zab. A/118

Wykaz zabytków wpisanych do Ewidencji Zabytków Miasta Radomska:

ID-GEZ 2011	Nazwa	Adres/Ulica,nr	Datowanie	Stan Zachowania	Informacja o ochronie
1	historyczny układ urbanistyczny	śródmiejski układ przestrzenny	XIII - XX w.	średni	WEZ
2	dom	3 Maja Plac 2	1911 r.	dobry	WEZ
3	dom	3 Maja Plac 3	XIX w.	dobry	WEZ
4	dom	3 Maja Plac 4	XIX w.	dobry	WEZ
5	dom	3 Maja Plac 5	XIX w.	dobry	WEZ
6	dom	3 Maja Plac 8 wg mapy 7a	XIX w.	dobry	WEZ
10	zespół dawnej willi Szwedowskich	Batorego Stefana 18	ok. 1913 r. rozbud. po 1945 r.	dobry	WEZ

11	dom/ dawna willa	Batorego Stefana 18	ok. 1913 r. rozbud. po 1945 r.	dobry	WEZ
24	dom	Fabianiego 2	1910 r.	dobry	WEZ
25	dom	Fabianiego 15	I poł. XX w.	dobry	WEZ
28	dom	Kolejowa 1	kon. XIX w.	dobry	WEZ
30	wieża ciśnień	Kolejowa/ Reymonta	pocz. XX w.	średni	WEZ
32	dom	Kościuszki 4	1900 r.	bardzo dobry	WEZ
33	dom	Kościuszki 5	1902 r.	dobry	WEZ
34	dom	Kościuszki 6	1885 r.	bardzo dobry	WEZ
35	dom	Kościuszki 7	kon. XIX w.	średni	WEZ
37	dom	Kościuszki 13	kon. XIX w.	dobry	WEZ
42	cmentarz rzymsko – katolicki, otoczenie kościółka p.w. św. Marii Magdaleny	Krakowska 41/ Konopnickiej 6	XVI – XIX w.	nieistniejący	WEZ
43	dawny młyn Broszkiewicza	Krakowska 55	1918 r. rozbud. po 1945 r.	dobry	WEZ
44	budynek fabryczny	Krakowska 60	ok. 1910 r.	dobry	WEZ
46	dom	Krakowska 84	ok. 1914 r.	dobry	WEZ
47	dom	Krakowska 97	ok. 1920 r.	dobry	WEZ
50	browar	Krakowska 259	ok. 1890 r.	średni	WEZ
52	dom	Kraszewskiego 28	ok. 1910 r.	dobry	WEZ
55	dom	Mickiewicza 35	1913 r.	dobry	WEZ
61	plebania kościoła p.w. św. Lamberta	Narutowicza 2	1882 r.	dobry	WEZ
68	dawny zajazd ob. organistówka	Narutowicza 3b	XIX w.	dobry	WEZ
69	dom	Narutowicza 3b	XIX w.	dobry	WEZ
70	brama dawnego zajazdu	Narutowicza 3b	XIX w.	dobry	WEZ
72	park miejski	Narutowicza 4 wpisany do WEZ pod adr. Narutowicza 5	2 poł. XIX w.	dobry	WEZ
73	dawne willa i stróżówka Józefa Chanov'a (Szanowa)	Narutowicza 5/ Kościuszki 2	kon. XIX w.	dobry	WEZ
74	park miejski	Narutowicza 5/ Kościuszki 2	2 poł. XIX w.	średni	WEZ
75	kino	Narutowicza 8	1930 r.	średni	WEZ
82	dwa domy	Piłsudskiego 20	pocz. XX w.	dobry	WEZ
83	dom	Piłsudskiego 24	ok. 1920 r.	dobry	WEZ
84	dom	Piłsudskiego 35	XIX/ XX w.	dobry	WEZ
87	dom	Przedborska 2	XIX/ XX w.	dobry	WEZ
88	dom	Przedborska 4	XIX/ XX w.	dobry	WEZ
89	dawne jatki	Przedborska 10	1893 r.	średni	WEZ
90	dom	Przedborska 10	ok. 1910 r.	dobry	WEZ

91	dom	Przedborska 13	kon. XIX w.	średni	WEZ
92	dom	Przedborska 14	ok. 1910 r.	dobry	WEZ
93	dom	Przedborska 25	kon. XIX w.	dobry	WEZ
94	dom	Przedborska 29	pocz. XX w.	dobry	WEZ
95	dom	Przedborska 31	kon. XIX w.	dobry	WEZ
96	dom	Przedborska 32	pocz. XX w.	dobry	WEZ
97	dom	Przedborska 33	XIX w.	dobry	WEZ
98	dom	Przedborska 35	ok. 1900 r.	dobry	WEZ
100	dom	Przedborska 42	pocz. XX w.	dobry	WEZ
103	dom	Przedborska 72	ok. 1920 r.	dobry	WEZ
108	dom	Reymonta 9	XIX w.	dobry	WEZ
109	dom/ dawny zajazd	Reymonta 15	1851 r.	dobry	WEZ
110	dom	Reymonta 15	2 poł. XIX w.	dobry	WEZ
111	dom	Reymonta 17	2 poł. XIX w.	dobry	WEZ
112	dom	Reymonta 19	2 poł. XIX w.	dobry	WEZ
113	dom	Reymonta 27	ok. 1900 r.	dobry	WEZ
114	dom	Reymonta 28	2 poł. XIX w.	dobry	WEZ
115	dom	Reymonta 29	ok. 1900 r.	dobry	WEZ
116	dom	Reymonta 30	1840 r.	dobry	WEZ
117	dom	Reymonta 39	XIX/ XX w.	dobry	WEZ
120	budynek kolejowy	Reymonta 49 (dawniej Reymonta 51)	XIX w.	średni	WEZ
121	budynek kolejowy	Reymonta 51	I poł. XX w.	dobry	WEZ
122	dworzec kolejowy	Reymonta 53	ok. 1930 r.	bardzo dobry	WEZ
123	dom	Reymonta 58	ok. 1910 r.	dobry	WEZ
124	komin (E)	Reymonta 62	1901 r.	dobry	WEZ
125	budynek biurowy (A)	Reymonta 62	XIX/ XX w.	dobry	WEZ
126	siłownia (D)	Reymonta 62	1901 r.	średni	WEZ
127	hala fabryczna nr 1 (C)	Reymonta 62	kon. XIX w.	średni	WEZ
129	główny budynek fabryczny: glansownia (F), montownia i gładzarnia (G), giętarnia (H)	Reymonta 64-66/ Kolejowa 8, dawna Reymonta 50	kon. XIX w.	dobry	WEZ
132	stolarnia (A)	Reymonta 64-66, dawna Reymonta 50	kon. XIX w.	dobry	WEZ
134	komin fabryczny (D)	Reymonta 64-66, dawna Reymonta 50	kon. XIX w.	średni	WEZ
135	dawna willa fabrykancka - Thonetów (E)	Reymonta 64-66/ Kolejowa 2, dawna Reymonta 50	ok. 1881 r.	dobry	WEZ
136	dom	Rolna 27	lata 20-te XX w.	dobry	WEZ
138	dom	Sienkiewicza 4	pocz. XX w.	dobry	WEZ
139	dom	Sienkiewicza 6	pocz. XX w.	dobry	WEZ
141	dom	Skoczyńskiego 21	1913 r.	średni	WEZ
142	dom	Stara Droga 167	pocz. XX w.	dobry	WEZ

143	dom	Stara Droga 169	pocz. XX w.	dobry	WEZ
144	kapliczka	Stara Droga 169	1903 r.	dobry	WEZ
146	układ ruralistyczny Stobiecka Miejskiego	Stobiecko Miejskie Sobieskiego/ Skorupki św. Rocha, Traugutta	XIII w.	średni	WEZ
149	dzwonnica kościoła p.w. św. Rocha	Św. Rocha 234	2 poł. XVIII w. remontowany w 2010 r.	dobry	WEZ
157	dom	Warszyca 1	ok. 1910 r.	dobry	WEZ
158	dom	Warszyca 6	ok. 1920 r.	dobry	WEZ
159	dom	Warszyca 7	kon. XIX w.	dobry	WEZ
161	dom	Wyszyńskiego Stefana Prymasa 7	ok. 1920 r.	dobry	WEZ
162	dom	Wyszyńskiego Stefana Prymasa 23	ok. 1910 r.	dobry	WEZ
163	dom	Wyszyńskiego Stefana Prymasa 28	1928 r.	dobry	WEZ
164	kaplica cmentarna p.w. św. Józefa	Wyszyńskiego Stefana Prymasa 42	ok. 1900 r.	dobry	WEZ
165	cmentarz rzymsko – katolicki (stary)	Wyszyńskiego Stefana Prymasa 42	ok. 1830 r.	dobry	WEZ
166	cmentarz rzymsko – katolicki (nowy)	Wyszyńskiego Stefana Prymasa 90	1929 r.	dobry	WEZ
167	dom	Żeromskiego 13	pocz. XX w.	dobry	WEZ
168	dom	Żeromskiego 14	ok. 1914 r.	dobry	WEZ

4.3 Wykorzystanie walorów miasta do rozwoju przedsiębiorczości i gospodarki turystycznej

Według dokumentów Strategicznych w ciągu ostatnich kilku lat znacząco zwiększyła się liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie Radomska. Wartość wskaźnika mówiącego o liczbie podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w 2010 roku wyniosła 956, a 5 lat później wzrosła do 972, jest to nieznaczny wzrost, jednakże nadal wykraczający poza średnią wojewódzką. Miasto Radomsko osiąga wskaźniki niższe niż średnia krajowa, która wynosi 1089. Odnosząc się do całego województwa łódzkiego Miasto Radomsko wykazuje dość dobry poziom przedsiębiorczości.

Rozwój turystyki w mieście jest bardzo ważny, ze względu na ogromny wpływ na różne dziedziny życia mieszkańców. Do obsługi ruchu turystycznego niezbędne są obiekty turystyczne jak atrakcje, biura podróży, czy obiekty noclegowe, które nowo otwierane zwiększają swój udział w rynku i generują dodatkowe miejsca pracy. Co więcej turystyka pobudza również tożsamość regionalną i kulturalną mieszkańców, a także napędza wiele aktywności jak np. kuchnia regionalna, czy kreatywność mieszkańców. Wśród czynników wpływających pozytywnie na rozwój turystyki można wymienić: chęć i odwaga do podejmowania ryzyka, postawa otwarta i chętna do zmian, aktywność mieszkańców.

Działania ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości:

- integracja i promocja środowiska przedsiębiorców,

- rozwój atrakcji turystycznych i rekreacyjnych w mieście,
- zagospodarowanie zdegradowanych terenów na cele turystyczne,
- zastosowanie innowacyjnych w skali regionu atrakcji turystycznych,
- wykorzystanie bogactwa środowiska naturalnego do promocji turystyki gminy
- wykorzystanie dogodnego położenia miasta jako punktu wypadowego na weekend.

5. Turystyka – diagnoza obecnej sytuacji

Radomsko nie jest miastem turystycznym. Nie można jednak powiedzieć, że miasto jest całkowicie pozbawione potencjału turystycznego. Oprócz dostępności do zabytków i atrakcyjnych miejsc, rozwój turystyki ma niewątpliwie związek z dobrą komunikacją i infrastrukturą turystyczno-gastronomiczną.

Tabela. Wykaz hoteli i ośrodków zakwaterowania w Radomsku i okolicy

Nazwa	Adres	Strona www
Bursa Szkolna	Radomsko, Piastowska 21	-
EUROPA Małgorzata Mikołajczak	Radomsko, Reymonta 40	www.hoteleuropa.bis.top.pl
Hotel - Gościniec AS	Radomsko, Reymonta 62	www.as.radomsko.net.pl
MILENIUM	97-545 Gomunice, Wojska Polskiego 7	www.hotel-milenium.com.pl
Osada Agroturystyczna - Stadnina Koni Malutkie	Malutkie (przedłużenie ul. Sucharskiego w Radomsku)	www.skmalutkie.pl
OŚRODEK TED POKOJE HOTELOWE	Radomsko, Kołtątaja 46	www.firmated.pl
HOTEL PORTO	Radomsko, Portowa 14	www.hotelporto.pl
Restauracja i Hotel ZODIAK	Radomsko, Kościowa 22	www.zodiak1.pl
ZAMECZEK Barbara i Andrzej Kopiec	Radomsko, Batorego 18	www.zameczek.com.pl

W mieście, corocznie organizowanych jest szereg **wydarzeń zwiększających udział mieszkańców Radomska i okolic w życiu kulturalnym i społecznym miasta**. Według danych GUS w 2017 roku liczba wszystkich wydarzeń kulturalnych organizowanych w Radomsku wyniosła 319, przyciągając 48 750 uczestników.

W 2017 roku w Radomsku odbyły się:

- 24 wystawy, w których wzięło udział łącznie 8 950 uczestników,
- 1 festiwal i przegląd artystyczny, w którym uczestniczyło 2 500 osób,
- 84 koncerty, które przyciągnęły aż 14 706 osób,
- 44 prelekcje/spotkania/wykłady, w których wzięło udział 3 955 uczestników,

- 14 imprez turystycznych i sportowo – rekreacyjnych zorganizowanych dla 156 osób,
- 29 konkursów, w których liczba uczestników wyniosła 2 771,
- 85 pokazów teatralnych, które zgromadziły 11 989 uczestników,
- 1 konferencja na 100 osób,
- 1 imprezę artystyczno – rozrywkową, w której wzięło udział 2 500 osób,
- 36 warsztatów dla 1 123 uczestników.

Według opracowania *Ruch Turystyczny w Łodzi i województwie łódzkim w 2016 roku* liczba osób korzystających z noclegów w obiektach zakwaterowania zbiorowego w pierwszych trzech kwartałach roku w całym powiecie radomszczańskim wyniosła 14 165, przy czym większość punktów noclegowych zlokalizowanych jest w samym Radomsku. Dane GUS z 2011 roku wskazują, że Radomsko znajduje się na 1 miejscu w całym powiecie pod względem liczby turystycznych obiektów zakwaterowania. Zgodnie z dokumentem *Ruch Turystyczny* największa liczba udzielonych noclegów w całym województwie koncentrowała się wzdłuż dwóch największych rzek Polski Środkowej – Warty i Pilicy. Pilica przebiega przez powiat radomszczański i ściąga największą liczbę turystów ze względu na swoje atrakcyjne walory przyrodnicze. Radomsko wg danych GUS uplasowało się na 1 miejscu w powiecie i 20 w województwie jeśli chodzi o liczbę udzielonych noclegów.

Wybrane wydarzenia ujęte poniżej na stałe wpisały się w kalendarz imprez organizowanych w mieście. Od kilku lat są one organizowane cyklicznie:

RÓŻEWICZ OPEN FESTIWAL

To jedno z ważniejszych wydarzeń kulturalnych w Radomsku, na które składa się cykl przedsięwzięć promujących twórczość braci Różewiczów: Tadeusza, Stanisława i Janusza. **Jest to jedyny festiwal w Polsce, który prezentuje twórczość wszystkich braci.**

Bogactwo sztuki i różnych aspektów kultury jest tutaj dzięki wspinałym twórcom nieprzebranym źródłem. Festiwal to także inspiracja – dla młodych, dla starszych, dla wszystkich – do poszukiwania swojego miejsca w kulturze, do odkrywania pasji i talentów. Radomsko to miasto gdzie rodziły się marzenia o sztuce wielkich polskich artystów.

MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL CHÓRALNY „WSCHÓD-ZACHÓD-ZBLIŻENIA”

Festiwal odbywa się co roku w Radomsku. Pierwsza edycja tego stosunkowo młodego festiwalu miała miejsce w czerwcu 2005 roku. Pierwszego dnia festiwalu w Miejskim Domu Kultury chóry przedstawiają dowolny program, na koniec koncertu wykonując wspólnie jeden wybrany utwór. Następnego dnia chóry prezentują się szerszej publiczności koncertując w radomszczańskich kościołach. Festiwal kończą występy na dziedzińcu Muzeum Regionalnego, gdzie chóry prezentują lżejszy, rozrywkowy program. Poza chórami z Polski w dotychczasowych edycjach festiwalu wzięły udział chóry z Ukrainy, Niemiec, Czech, Litwy.

DNI KULTURY ŻYDOWSKIEJ

jedno z ważniejszych wydarzeń w mieście. Podczas Dni Kultury Żydowskiej, w mieście rozbrzmiewa muzyka żydowska i klezmerska; można obejrzeć multimedialne pokazy poświęcone radomszczańskim Żydom i staremu, wielokulturowemu Radomsku; wystawy, filmy i przedstawienia o tematyce żydowskiej, wziąć udział w warsztatach tańca żydowskiego i posłuchać opowieści o kulturze Żydów.

Radomsko było ważnym ośrodkiem chasydyzmu w Polsce. Miejskowa dynastia cadyków została założona w 1843 roku przez Salomona kohena Rabinowicza, rabina Radomska od 1834 r. Do radomszczańskich cadyków pielgrzymowali pobożni chasydzi z odległych zakątków Polski. Materialnym śladem po żydowskiej społeczności miasta jest rozległy (założony w 1816 r.) doskonale zachowany cmentarz (kirkut). Najstarszy nagrobek (macowa) pochodzi z 1831 r. Z uwagi na te fakty i historyczną wielokulturowość Radomska, Dni Kultury Żydowskiej stanowią dla miasta szczególne wydarzenie.

„POSTAĆ LUDZKA W PEJZAŻU” – BIENNALE FOTOGRAFII CZARNO-BIAŁEJ

Jedyny w Polsce konkurs fotografii wyłącznie czarno-białej o zasięgu międzynarodowym, organizowany przez Towarzystwo Fotograficzne im. Edmunda Osterloffa w Radomsku. Wystawę pokonkursową (na której prezentowane jest każdorazowo około 100 prac) odwiedzają nie tylko miłośnicy i koneserzy fotografii. Jury festiwalu od początku przewodniczył Stanisław Różewicz, obecnie prof. Barbara Osterloff. edycją biennale honorowy patronat objął Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

KOLORY POLSKI

To letnia propozycja Filharmonii Łódzkiej dla osób, które chcą połączyć słuchanie muzyki w najlepszym wykonaniu ze zwiedzaniem zabytków regionu łódzkiego. W starych kościołach i klasztorach, tajemniczych zamkach i muzeach rozbrzmiewa muzyka znacznie swobodniejsza i bardziej różnorodna od tego, co filharmonia proponuje słuchaczom od jesieni do wiosny. W programie dominują autorskie projekty, inspirowane folklorem i sztuką dawną, oraz niekonwencjonalne opracowania muzyki klasycznej i rozrywkowej. Występują zarówno słynni artyści, jak i młodzi muzycy, którzy rozpoczynają dopiero swoją karierę. Rzadko spotykane instrumenty, artyści ludowi na estradzie razem z profesjonalistami, odważne improwizacje – to propozycja dla tych, którzy nie boją się wyjść poza utarte schematy muzyczne.

Kolory Polski obejmują kilkanaście koncertów w różnych miejscowościach i miejscach województwa łódzkiego. Od 2009 roku, Kolory Polski goszczą również w Radomsku.

FESTIWAL SMAKÓW

Konfitury, miody, wina, nalewki, sery, zalewajka, wędliny, tatarczuch, ciasta, chleby i rękodzieło... wszystko to i wiele innych produktów czeka na uczestników Festiwalu Smaków, który stał się alternatywą do odbywającego się w Radomsku od kilku lat Ogólnopolskiego Festiwalu Zalewajki. Festiwal udostępnia naturalne i ekologiczne produkty spożywcze, a także tradycyjne potrawy z różnych regionów Polski. Można skosztować m.in. dań, sporządzanych według receptur sprzed 300 lat.

OGÓLNOPOLSKI TURNIEJ TAŃCA BREAK DANCE „WYPAS POSAMPAS”

(wraz z imprezami towarzyszącymi)

KOLARSKI WYŚCIG SOLIDARNOŚCI I OLIMPIJCZYKÓW

Wyścig kolarski rozgrywany w Polsce od 1990 na początku lipca. Należy do Pucharu kontynentalnego UCI i ma kategorię 2.1, najwyższą wśród polskich wyścigów wieloetapowych w ramach powyższego Pucharu. Dotychczas trasa wyścigu przebiegała przez Radomsko.

MEMORIAŁ MARIANA SZYMAŃSKIEGO

Na przestrzeni lat bieg uliczny Memoriał Mariana Szymańskiego w Radomsku stał się świętem biegaczy i jest teraz jedną z największych imprez biegowych w regionie. Corocznie zwiększa się liczba uczestników biegu, zarówno biegaczy z Radomska, jak i z całego kraju, którzy mają do pokonania około 10 km.

HARCERSKI FESTIWAL ARTYSTYCZNY „OPAL”

Festiwal, który obejmuje konkurs: piosenki, plastyczny, fotograficzny, literacki, i recytatorski. Biorą w nim udział zuchy, harcerze, wędrownicy, instruktorzy oraz osoby niezrzeszone w ZHP. Z roku na rok poszerza się jego zasięg i znaczenie. Każdego roku przebieg festiwalu i jego scenografia jest inna. Dla zuchów i harcerzy Hufca Radomsko Ogólnopolski Harcerski Festiwal Artystyczny „Opal” wciąż pozostaje najważniejszym wydarzeniem w całym roku, a nagroda imienia dh. Rosi stanowi ogromne wyróżnienie dla najlepszego środowiska Hufca.

DNI RADOMSKA

Największa impreza plenerowa w mieście. Dwudniowy cykl koncertów (wstęp bezpłatny) wykonawców reprezentujących różnorodne gatunki muzyczne. Dni Radomska są świętem miasta, podczas którego każdy może znaleźć coś dla siebie. W ten sposób miasto inauguruje rozpoczynające się wakacje.

Część powyżej przedstawionych imprez to imprezy masowe, które odbywają się w przestrzeni miejskiej. Mają one ogromne znaczenie dla miasta gromadząc największą liczbę odbiorców.

Najczęściej imprezy plenerowe odbywają się w Parku Świętojańskim, na Placu 3 Maja (położonym w zabytkowym centrum miasta) oraz w Parku Solidarności. Plac 3 Maja przypomina o odległej historii miasta – średniowieczny układ ulic z czworobocznym rynkiem (Placem 3 Maja właśnie) i otaczająca go zabudowa w stylu klasycystycznym z połowy XIX w.

Miejskie parki (w tym Park Świętojański przylegający do Miejskiego Domu Kultury) stanowią bazę do organizacji imprez plenerowych – usytuowanie w centrum miasta, naturalna sceneria, odizolowanie od miejskiego zgiełku (zwłaszcza hałasu powodowanego przez ruch samochodowy).

KULTURA, SZTUKA

Zadania miasta z zakresu kultury i sztuki realizują placówki miejskie, spośród których na szczególną uwagę zasługują:

- Miejska Biblioteka Publiczna
- Miejski Dom Kultury
- Muzeum Regionalne.

Muzeum Regionalne im. Stanisława Sankowskiego ma siedzibę w budynku pochodzącego z 1859 roku ratusza. Jego patronem od 2008 roku jest Stanisław Sankowski - historyk i badacz tych ziem.

Muzeum powstało w 1970 roku, choć idea powstania w Radomsku tego typu placówki sięga lat przedwojennych. W 2003 roku muzeum wzbogaciło się o galerię, w której prezentowane jest malarstwo twórców współczesnych. Aktualnie jego zbiory obejmują historię miasta i ziem do niego przyległych od pradziejów po współczesność oraz wystawę etnograficzną.

Do muzeum przynależą również zbiory zgromadzone w dawnym Areszcie Miejskim, gdzie znajduje się wystawa poświęcona historii

Radomska podczas II wojny światowej, oraz w Zagrodzie Tatarskiej (ul. Częstochowska 9).

Muzeum jest obiektem całorocznym, czynnym przez cały tydzień z wyjątkiem sobót.

Muzeum Regionalne

Zagroda Tatarska

W Muzeum Regionalnym można obejrzeć wystawy stałe poświęcone historii miasta i regionu, lokalnej kulturze i tradycji, a także wystawy malarstwa i wystawy czasowe. Ponadto, muzeum prowadzi działalność teatralną i wydawniczą. Przy muzeum działa powstałe w 1987 roku, Towarzystwo Przyjaciół Muzeum Regionalnego im. Stanisława Sankowskiego w Radomsku oraz Polskie Towarzystwo Historyczne Koło w Radomsku.

Początki organizowania **Miejskiej Biblioteki Publicznej w Radomsku** przypadają na wiosnę 1945 roku. Regularne udostępnienie książek czytelnikom nastąpiło w listopadzie 1945 roku. Księgozbiór stanowiły wówczas dary mieszkańców.

Biblioteka mieści się dziś w zabytkowej willi w stylu eklektycznym z użyciem form klasycystycznych i neobarokowych wzniesionej w 1880 roku przez przedwojennych właścicieli „Metalurgii”.

Obecnie, w siedzibie Miejskiej Biblioteki Publicznej o powierzchni 1728 m² znajdują się: wypożyczalnia dla dzieci i wypożyczalnia dla dorosłych, czytelnia dla dorosłych licząca 80 miejsc, sala konferencyjna oraz Punkt Informatyczny. Biblioteka jest przyjazna dla osób niepełnosprawnych. Wszystkie działy biblioteczne są skomputeryzowane. Zgodnie z zawartym porozumieniem pomiędzy Zarządami Miasta i Powiatu od 18 września 2001 r. realizuje zadania biblioteki powiatowej.

Biblioteka organizuje spotkania z autorami książek, podróżnikami, artystami, warsztaty dla dzieci i młodzieży, wystawy fotograficzne, różnorodne wydarzenia, jak np. Festiwal Puls Literatury.

Miejski Dom Kultury działający od roku 1967 jest głównym organizatorem dużych, profesjonalnych prezentacji artystycznych, licznych koncertów, spektakli oraz przeglądów i turniejów. Niewątpliwie jest placówką, która kreuje życie kulturalne w mieście oraz angażuje mieszkańców do współtworzenia kultury.

MDK prowadzi wielostronną działalność edukacyjną dla dzieci i młodzieży w zakresie teatru, filmu, plastyki, muzyki i tańca. Placówka organizuje liczne konkursy plastyczne, recytatorskie, proponuje udział w różnorodnych zajęciach artystycznych, festynach oraz koncertach.

Od 2008 roku, w MDK funkcjonuje scena teatralna Teatru im. S. Jaracza w Łodzi utworzona dzięki środkom z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego. Dzięki realizacji inwestycji w Radomsku powstała profesjonalna scena na poziomie europejskim, dostępna dla szerokiej publiczności – zarówno mieszkańców Radomska, jak i regionu.

Szczególne znaczenie w historii Radomska zajmuje **ludność żydowska**, która w 1827 r. na ogólną liczbę 1792 mieszkańców Radomska stanowiła 369 osób, a w 1855r. już 1402 (na 2496 osób). Spis ludności z 1897r. wykazał 43% (5054 mieszkańców) ludności żydowskiej. Byli oni zatrudnieni głównie jako stolarze, tkacze, w tartakach. Zamożni Żydzi zakładali fabryki, hotele i restauracje, które zatrudniały ok.500 Żydów. W 1902r. zakończono budowę synagogi. W 1939r. w Radomsku było około 7500 Żydów.

Bogata historia narodu żydowskiego w Radomsku nie poszła w zapomnienie. 02 czerwca 2014r, w Radomsku właśnie zostało otwarte **pierwsze w Europie ŻYDOWSKIE MUZEUM POD OTWARTYM NIEBEM**.

„Od wspomnień do żywej pamięci. Radomsko – Pierwsze w Europie Żydowskie Muzeum Pod Gołym Niebem” to projekt zainicjowany przez Rachel Leę Kesselman, której ojciec pochodził z Radomska, przewodniczącą Stowarzyszenia „Yiddele Memory”. Żeby je zwiedzić, wystarczy spacerując po Radomsku uważnie patrzeć pod nogi. W miejskie chodniki wmurowano około 50 tablic związanych

z miejscową społecznością żydowską, która przed wojną stanowiła 55% ogółu mieszkańców. Oznaczono nimi miejsca mające w tamtym czasie szczególne znaczenie, m.in.: synagogę, mykwę, żydowskie szkoły, dom cadyka Szlomo ha-Kohena Rabinowicza, siedziby firm prowadzonych przez żydowskich przedsiębiorców. Przypominają o tym, co kiedyś mieściło się w danym budynku lub kim byli jego właściciele. Oznakowane zostaną także miejsca związane z Zagładą. Dodatkowo w wybranych punktach pojawią się pionowe tablice informacyjne.

Tablice mają trzy kolory. Większość z nich jest brązowa. Te mówią o życiu Żydów przed II wojną światową. Miejsca związane z obu kulturami – polską i żydowską – oznaczono tablicami w kolorze szarym. Białe tablice upamiętniają okres II wojny.

Tablic znajdują się m.in. na chodnikach ulic: 3 Maja, Bugaj, Joselewicza, Kościuszki, Narutowicza, Piłsudskiego, Przedborska, Reymonta, Warszycy, Wyszyńskiego, Żeromskiego.

Ponadto, w myśl hasła: „Nie ma wiernej historii Radomska, bez historii radomszczańskich Żydów”, tuż za radomszczańskim kirkutem, znajdującym się przy ulicy Przedborskiej powstanie **pierwszy w województwie łódzkim ŻYDOWSKI DOM PIELGRZYMA** mający być centrum, które chociaż w części będzie przypominało o kulturze i religii żydowskiej w Radomsku. Założeniem wybudowania domu i jego promocji na całym świecie jest zachowanie pamięci dla przyszłych pokoleń. Założeniem Gminy Żydowskiej realizującym przedsięwzięcie jest to, by dom stał się miejscem odpoczynku dla pielgrzymów oferując koszerne potrawy oraz, by w izbie pamięci, która znajdzie się w centrum zachowały się pamiątki po radomszczańskich żydach. W sierpniu 2016r. został wmurowany kamień węgielny pod tę inwestycję.

SPORT, REKREACJA

Jednostką organizacyjną samorządu terytorialnego realizującą zadania własne gminy w zakresie sportu i rekreacji jest **Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji**. Do podstawowych zadań MOSiR należy organizowanie imprez sportowych i rekreacyjnych oraz zarządzanie obiektami sportowymi i rekreacyjnymi a także stwarzanie warunków dla ich rozwoju. Naczelnymi celami podejmowanych działań przez MOSiR jest zwiększenia aktywności fizycznej mieszkańców miasta poprzez propagowanie zdrowego stylu życia, kreowanie potrzeb w zakresie rekreacji, promowanie różnych dyscyplin sportowych oraz upowszechnianie kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży. Jednostka realizuje swoje cele i zadania w oparciu o bazę własną oraz na obiektach udostępnianych przez inne podmioty.

Tabela. Obiekty Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Radomsku

Obiekt	Adres	Opis
--------	-------	------

Boisko ORLIK 2012	Rolna 65	obiekt składa się z boiska do piłki nożnej posiadającego sztuczną nawierzchnię oraz boiska wielofunkcyjnego do piłki siatkowej i koszykowej
Kryta Pływalnia	Leszka Czarnego 22	zaplecze: szatnia, rozbieralnia, natryski, widownia na 50 osób, możliwość skorzystania z sauny, siłowni, solarium, gabinetu masażu
Korty tenisowe	Leszka Czarnego 22	pięć kortów tenisowych, ze ścianą, o nawierzchni z mączki ceglanej, wyposażone w sztuczne oświetlenia, z widownią na 200 osób; na korcie centralnym w okresie zimy, przy sprzyjających warunkach atmosferycznych, wylewane jest lodowisko
Skatepark	Leszka Czarnego 22	obiekt ogólnodostępny o nawierzchni asfaltowej
Stadion Miejski	Brzeźnicka 26	zajmuje powierzchnię 2,7316 ha, na której znajduje się boisko główne oraz boisko treningowe; pojemność widowni - 2300 miejsc siedzących
Pomieszczenia halowe	Kościuszki 3	Hala treningowa o powierzchni 234 m ² wykorzystywana przez sekcję podnoszenia ciężarów Uczniowskiego Miejskiego Ludowego Klubu Sportowego „Radomsko” w Radomsku oraz Zapaśniczy Klub Sportowy „Radomsko”.
Boiska do gry w piłkę nożną	Kilińskiego, Witosa, Miła	Obiekt ogólnodostępny
Boisko do gry w piłkę siatkową i koszykową	Grodzka	Obiekt ogólnodostępny

Na terenie miasta funkcjonują ponadto obiekty dostępne zarówno dla mieszkańców, jak i dla przyjezdnych, w tym m.in. siłownie plenerowe (urządzenia znajdują się głównie w sąsiedztwie placów zabaw, w pobliżu osiedli mieszkaniowych) oraz tężnia na Wymysłówku (powstała w ramach budżetu obywatelskiego).

Miejszem chętnie odwiedzanym przez mieszkańców jest ponadto teren zbiornika wodnego „Wymysłówek”, który – choć obecnie nie jest udostępniony do kąpieli – z powodzeniem służy rekreacji pieszej i rowerowej.

6. Analiza SWOT wynikająca z diagnozy obecnej sytuacji

Analiza SWOT sporządzona na potrzeby Planu działań Miasta Radomsko z zakresu turystyki 2020 została zawężona do uwarunkowań wpływających na atrakcyjność turystyczną miasta. Zgodnie z metodologią, analiza uwzględnia:

- zidentyfikowane mocne i słabe strony miasta Radomska, które wynikają z posiadanych przez nią walorów przyrodniczych i kulturowych, zagospodarowania turystycznego, dostępności komunikacyjnej oraz ruchu turystycznego;

- czynniki zewnętrzne, spośród których część stanowi dla miasta szansę dalszego rozwoju, pozostałe zaś zagrożenia, których miasto może uniknąć bądź zminimalizować ich negatywny wpływ.

Tab. 1. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • położenie w centralnej części kraju – dostępność dla turystów ze znacznego obszaru Polski, • położenie wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych, • dobre skomunikowanie z większymi ośrodkami miejskimi (drogowe, kolejowe), • zagospodarowanie rzeki Radomki dla celów rekreacyjnych, • zbiornik wodny Wymysłówek, • zasoby wód geotermalnych, • bogate dziedzictwo historyczne i kulturowe, • aktualizowana gminna ewidencja zabytków, • obiekty zabytkowe o potencjale turystycznym, • bogata oferta kulturalna - duża liczba wydarzeń o charakterze kulturalnym, • zaangażowanie mieszkańców, placówek edukacyjnych, instytucji kultury w pielęgnowanie tradycji i spuścizny kulturowej, • rozpoznawalne postacie ważne dla kształtowania tożsamości miasta (np. gen. Stanisław Sojczyński "Warszyc", Bracia Różewiczowie), • rozbudowany kalendarz imprez sportowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczna infrastruktura rekreacyjna, • niewykorzystanie potencjału terenów zdegradowanych zlokalizowanych w centrum miasta, • niedostateczna infrastruktura turystyczna (parkingi, infrastruktura dla osób niepełnosprawnych), • ograniczenia w dostępności obiektów zabytkowych (również w zakresie dostępności dla osób niepełnosprawnych), • ograniczenia inwestycyjne związane z zabytkowym charakterem Miasta, • niski poziom estetyki centrum Miasta, • nieprzystosowanie centrum miasta do roli przestrzeni publicznej, • niewystarczająca oferta turystyczna, sportowo-rekreacyjna, • niewystarczająca liczba obiektów i miejsc noclegowych, • niewystarczające zaplecze gastronomiczno-noclegowe, • częściowo przestarzała baza turystyczna niedostateczna baza rekreacyjno-sportowa, • niewystarczające wykorzystanie posiadanych walorów endogenicznych • brak wyrazistej tożsamości Miasta na tle regionu, • przestarzała oferta turystyczna – brak nowych produktów, • niewykorzystane zasoby związane z dziedzictwem historycznym regionu – m.in. wielokulturowość, meblarstwo, • słaba promocja miasta,

	<ul style="list-style-type: none"> rozproszona promocja turystyczna - brak współpracy instytucji i organizacji w obszarze kultury i turystyki, niewystarczające wykorzystanie potencjału środowiska kulturowego i przyrodniczego dla celów społecznych, gospodarczych i turystycznych, brak informatora na temat walorów turystycznych miasta, brak profesjonalnego punktu informacji turystycznej na terenie miasta;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> wzrastające znaczenie produktów turystyki miejskiej i kulturowej, inicjatywa władz lokalnych i mieszkańców, współpraca systemowa z organizacjami pozarządowymi, zagospodarowanie szlaków turystycznych przy wyeksponowaniu obiektów zabytkowych, wykorzystanie potencjału zasobów naturalnych, współpraca z sąsiednimi gminami, rosnące zainteresowaniem udziałem w wydarzeniach kulturalnych, większa liczba organizowanych imprez, organizacja wydarzeń w mieście na skalę międzynarodową 	<ul style="list-style-type: none"> ograniczona dostępność środków finansowych z przeznaczeniem na renowację obiektów, duża konkurencja w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, trudny dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania opieki nad zabytkami, ograniczone środki budżetowe, brak możliwości finansowych odnowienia obiektów zabytkowych będących własnością osób prywatnych, rozwój miast ościennych i wzrastająca konkurencja, duży udział osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze mieszkańców miasta;

Źródło: opracowanie własne

Zadaniem i rolą władz samorządowych miasta jest wzmacnianie atutów miasta, co pozwoli na wykorzystanie istniejących szans rozwoju turystyki na jej obszarze oraz ograniczanie wpływu słabych stron, jak również analiza pojawiających się zagrożeń i potencjalnych trudności i minimalizowanie ryzyka ich wystąpienia. Niniejsza analiza SWOT powstała na skutek diagnozy obecnej sytuacji turystycznej miasta w oparciu o zgromadzone dane GUS oraz dokumenty Strategiczne Gminy Miasta Radomska.

7. Planowane kierunki działań opierających się na endogenicznym potencjale regionu

Do najważniejszych zadań planowanych do realizacji z zakresu turystyki należą:

1. Opracowanie i wdrożenie turystycznej strategii promocyjnej
2. Rozwój bazy hotelowo-gastronomicznej
3. Rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej miasta
4. Odnowa zieleni miasta
5. Wyznaczenie i zagospodarowanie trasy szlaku Różewiczów
6. Zagospodarowanie terenów w rejonie zbiornika Wymysłówek
7. Tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych miejsc pracy

Opracowanie i wdrożenie turystycznej strategii promocyjnej

Ważnym zadaniem stojącym przed Miastem jest przyciągnięcie turystów i zachęcenie ich odwiedzenia zabytków, miejsc i atrakcji, które miasto ma do zaoferowania, a tym samym zatrzymania ich w Radomsku na dłuższy pobyt. W tym celu, planuje się opracowanie koncepcji działań służących promocji miasta, w odniesieniu do sloganu opisującego miasto (ustalonego w opracowanym w 2008r. dokumencie pn. *Strategia Marki Radomsko*), zgodnie z którym „Radomsko jest miastem otwartym od 1266 roku”.

„OTWARTE, nowoczesne miasto ludzi przedsiębiorczych, aktywnych, dumnych ze swojej historii, tradycji i osiągnięć. Miasto zadbane i ładne. Przyjazne dla mieszkańców i gości. Dobre miejsce do życia i prowadzenia biznesu. Znane z różnorodnych przedsięwzięć kulturalnych”.

Zasadniczym dążeniem strategii będzie więc wykreowanie pozytywnego wizerunku miasta jako atrakcyjnego celu podróży i spędzania wolnego czasu poprzez budowanie marki turystycznej miasta.

Rozwój bazy hotelowo-gastronomicznej

Działanie polegać będzie na utworzeniu nowych miejsc hotelowych w mieście, co przyczyni się do rozwoju turystyki weekendowej.

W ramach działania przewiduje się realizację zadania pn. **Utworzenie bazy hotelowo-gastronomicznej wraz z Centrum Promocji Miasta Radomska.**

Przedsięwzięcie zostało zaplanowane do realizacji przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe Budownictwa INKOMET mgr inż. Jan Skubisz.

Głównym celem projektu jest stworzenie infrastruktury niezbędnej dla funkcjonowania ośrodka hotelowego*** stanowiącego nowoczesną bazę turystyczną oraz Centrum Promocji Miasta Radomska.

Projekt przyczyni się do:

- zwiększenia dostępności oferty turystycznej poprzez rozbudowę i wyposażenie Hotelu***Porto o infrastrukturę 18 jednostek hotelowych oraz zaplecze gastronomiczne,
- wzmocnienie lokalnej i regionalnej gospodarki turystycznej miasta Radomska poprzez utworzenie Centrum Promocji Miasta Radomska.
- rozszerzenie oferty turystycznej o minimum 4 produkty/usługi m.in.: usługi Centrum Promocji Miasta Radomska, zwiedzanie balonowej wieży widokowej o wysokości 60 m, organizacja spływów kajakowych na rzece Pilicy (inwestycja zlokalizowana na Obszarze Turystycznym Dolin Rzecznych Pilicy, Warty i

Bzury) dla gości hotelowych, jak również turystów indywidualnych, zapewnienie sal ekspozycyjno-szkoleniowych na potrzeby podmiotów zewnętrznych,

- wykorzystanie i stałe aktywne promowanie potencjału endogenicznego Radomska i okolic poprzez wdrożenie go do nowej oferty turystycznej ukierunkowanej na rozwój lokalnej i regionalnej gospodarki turystycznej - w tym poprzez szeroką i intensywną promocję specyfiki regionu, kuchni regionalnej, zwyczajów regionalnych, dorobku lokalnych firm i ich pozycji na rynku, imprez regionalnych w szczególności we współpracy z Muzeum Regionalnym oraz Urzędem Miasta zmierzających do pełnego pokazania możliwości regionu i jego społeczności,

- wykorzystanie OZE w działalności turystycznej poprzez wykorzystanie rozwiązań prośrodowiskowych w budynku hotelowym: instalacji wody szarej, instalacji solarnej oraz pomp powietrza, jako wyraz dbałości projektodawcy o środowisko naturalne, jak również innowacyjnego podejścia do stosowanych obecnie technologii użytkowych.

W ramach Centrum Promocji Miasta Radomsko zaplanowano działania edukacyjne obejmujące stałe ekspozycje dotyczące dwóch zasadniczych obszarów:

1. historii i specyfiki miasta Radomska na przestrzeni ostatnich stuleci (jego rozwoju gospodarczego i społecznego, w tym mniejszości narodowych i etnicznych),
2. intensywnego rozwoju gospodarczego regionu radomszczańskiego w ostatnich latach związanego z funkcjonowaniem Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Promocja Miasta realizowana będzie poprzez umieszczenie w Centrum ulotek, folderów, zdjęć, widokówek. Ponadto, w ramach celu założono realizację różnego rodzaju działań o charakterze jednostkowym we współpracy z Urzędem Miasta Radomska oraz Muzeum Regionalnym im. S.Sankowskiego, w tym m.in. imprezy tematyczne dla placówek oświaty, imprezy sezonowe, święta lokalne, konkursy, pokazy filmów i innego rodzaju działania zachęcające ogół społeczeństwa do odwiedzenia regionu jako interesującego i zapewniającego wysokiej jakości ofertę rekreacyjną. Założeniem projektodawcy jest to, by Centrum Promocji stał się aktywnym miejscem interesujących wydarzeń, koncentrował uwagę oraz pozwalał na szybką wymianę aktualnych informacji dotyczących bieżących wydarzeń, ale również wskazywał możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu oraz miejsca godne odwiedzenia.

Działania te z pewnością przyniosą pozytywny efekt dla wielu różnorodnych podmiotów – z jednej strony przyczynią się do aktywności placówek edukacyjnych i jednostek administracji lokalnej, z drugiej – wygenerowany ruch turystyczny wpłynie na tworzenie miejsc pracy i zwiększanie obrotów podmiotów komercyjnie go obsługujących.

Rozbudowa infrastruktury turystyczno - rekreacyjnej miasta

W ramach działania planuje się **Budowę kompleksu obiektów sportowych i rekreacyjnych przy ulicy św. Jadwigi Królowej.**

Projekt zakłada stworzenie miejsca do sportu i rekreacji. W ramach przedsięwzięcia przewiduje się m.in:

1. budowę budynku basenu wraz z zapleciami przebierałniowo-natryskowymi, wanną do hydromasażu, sauną oraz pomieszczeniami biurowymi – przewiduje się, iż całkowita powierzchnia lustra wody wynosić będzie około 560,00 m² z podziałem na:

- basen pływakki (sportowy) wraz z trybunami na 30 osób zlokalizowanymi w strefie suchej;
 - basen szkoleniowo – rekreacyjny;
 - basen – brodzik;
 - dwie wanny do hydromasażu okrągłe lub wielokątne z ławeczkami dla min 6 osób każda;
2. nieckę basenu w części zlokalizowanej poza budynkiem ze strefą wydzieloną dla małych dzieci oraz wodnym placem zabaw;
 3. zadaszone boisko wielofunkcyjne, zimą pełniące funkcję lodowiska;
 4. elementy małej architektury,
 5. przyłącza instalacji zewnętrznych,
 6. zagospodarowanie terenu wraz z ciągami pieszo – jezdny i parkingami.

Brak profesjonalnej bazy sportowo rekreacyjnej powoduje, że mieszkańcy miasta oraz okolicznych miejscowości korzystają z oferty obiektów zlokalizowanych poza Radomskiem. Budowa kompleksu obiektów poszerzy ofertę sportowo-rekreacyjną nie tylko dla mieszkańców miasta oraz okolicznych miejscowości, ale również przyjezdnych i turystów. Realizacja przedsięwzięcia zapewni dostęp do całorocznej, wielofunkcyjnej infrastruktury sportowej i rekreacji wodnej, a tym samym wzbogaci obecną ofertę o nowe, aktualnie niedostępne usługi sportowe i rekreacyjne dla osób w różnym przedziale wiekowym oraz o różnym stanie zdrowia i poziomie sprawności.

Działania te przyniosą pozytywny efekt na wielu płaszczyznach wpływając również na tworzenie miejsc pracy.

Powstała infrastruktura stanowić będzie ponadto bazę do dalszego jej rozwijania i wzbogacania o kolejne elementy, w tym np. wykorzystujące rozwiązania geotermalne.

Zgodnie ze Strategią Marki Radomska (2008r, str.17) „Radomsko jest miastem rozwijającym się, miastem które nie posiada ewidentnych walorów turystycznych: dostępu do morza, gór, unikalnego mikroklimatu, ani spektakularnych atrakcji turystycznych. Położenie w pobliżu lasu i rzeki nie stanowi jednak elementu wyróżniającego miasto. Zgodnie z zapisem dokumentu, najsilniejszym potencjalnym atrybutem kształtującym charakter domeny miasta jest właśnie geotermia”.

Odnowa zieleni miasta

Zasadniczym celem zadania jest zwiększenie komfortu życia mieszkańców, poprawa jakości usług turystycznych, a także urozmaicenie oferty gospodarczej i turystycznej miasta poprzez uporządkowanie funkcjonalności terenów zielonych znajdujących się w przestrzeni miasta. W ramach zadania planowana jest odnowa terenów pełniących funkcje o charakterze rekreacyjnym, ale również społecznym, w szczególności:

- **Rewaloryzacja zabytkowego Parku Świętojańskiego (etap II i III)**
- **Zagospodarowanie Skweru Niemca, Fajta i Kałkusińskiego**
- **Rekultywacja Glinianek**

- **Rewaloryzacja zabytkowego Parku Świętojańskiego (etap II i III)**

Celem rewitalizacji Parku Świętojańskiego, jest wykonanie kompleksowej rewitalizacji parku z uwzględnieniem programu adaptacyjnego dla potrzeb użytkownika oraz modernizacji wyposażenia parku zgodnie z wymogami łódzkiego konserwatora zabytków. Park Świętojański będący przedmiotem zadania jest ogólnodostępny, a wejście na jego teren jest nieodpłatne.

Park stanowi zabytek sztuki ogrodowej wpisany do rejestru zabytków decyzją Łódzkiego Konserwatora Zabytków (nr rejestru A/147) pod nazwą Park krajobrazowy „Świętojański”. Park powstał w latach 1918-1939. Park został założony na osnowie rzeki Radomsko, która dzieli go na dwie części. Część zachodnia – historyczna to przykład dojrzałego parku miejskiego z XX wieku z elementami krajobrazowymi i geometrycznymi. Natomiast część wschodnia zgodnie z ideą przestrzeni publicznych XX-lecia międzywojennego dostosowana była do programu użytkowego. Zasadniczym celem działania jest ochrona i przywrócenie w pełni wartości zabytkowej parku, przy jednoczesnym zachowaniu funkcji parku miejskiego.

W 2016r. zakończone zostały prace objęte I etapem rewitalizacji Parku Świętojańskiego zakładające odtworzenie pierwotnej kompozycji parkowej, szczególnie w części krajobrazowej z elementami geometrycznymi i bogatym starodrzewem.

Dzięki realizacji II etapu rewitalizacji parku (obejmującego część wschodnią), park chroniony zostanie dostosowany do potrzeb lokalnej społeczności z bogatym programem kulturalnym, rekreacyjnym i dydaktycznym, dzięki wprowadzeniu elementów ścieżki dydaktycznej opartej na ciekawych egzemplarzach drzew i odtworzonych zbiorowisk roślinnych. Umożliwi to społeczeństwu korzystanie z walorów przyrodniczych Parku Świętojańskiego w Radomsku.

Podczas rewitalizacji parku zostało założone, iż należy w jak największym stopniu wykorzystać i podkreślić istniejące już walory parku, zarówno historyczne, jak i przyrodnicze. Jednak wyłącznie dzięki realizacji obu etapów, całość parku zachowa spójność dzięki zastosowaniu jednolitych elementów budowlanych i elementów małej architektury inspirowanych przedwojennym modernizmem.

Uzupełnieniem, realizacji I i II etapu i jego naturalnym następstwem będzie realizacja etapu III, w szczególności uzupełniający działania zapewniające przystosowanie parku do pełnienia funkcji społecznych i kulturowych. W III etapie powstanie nowoczesna muszla koncertowa, z zapleczem sanitarnym oraz małą gastronomią, widownią i fontanna. Kompleksowa rewitalizacja wzbogaci program kulturalno – artystyczny parku o nowe wydarzenia m.in. pikniki rodzinne, imprezy okolicznościowe, koncerty, występy, spotkania o charakterze prozdrowotnym, ekologicznym. Rozbuduje również park o nowy plac zabaw i zewnętrzną siłownię, które będą przyciągały mieszkańców, przyjezdnych i turystów w każdym wieku, zapewniając przestrzeń do odpoczynku, aktywności społecznej, ruchowej i rekreacji. Dzięki podkreśleniu i uwydatnieniu licznych walorów parku, stanie się on miejscem odwiedzanym o każdej porze roku.

- **Zagospodarowanie Skweru Niemca, Fajta i Kałkusińskiego**

Projekt zakłada realizację działań mających na celu przywrócenie świetności terenom zielonym zlokalizowanym w centralnej części miasta. Zadanie to jest częścią kompleksowego przedsięwzięcia związanego z rewitalizacją przestrzeni miejskiej.

Zgodnie z koncepcją architektoniczno-urbanistyczną, głównymi elementami zagospodarowania skweru Niemca jest utworzenie strefy ekspozycyjnej z rzeźbami poświęconymi rodzinie Różewiczów, wraz z miejscami na lokalizację nowych rzeźb, budowa ścieżki rowerowej wzdłuż ciągu pieszego, realizacja nowego oświetlenia dekoracyjnego, w tym podświetlenia rzeźb i drzew, ścieżek pieszych, ścieżki rowerowej, przystanku roweru miejskiego oraz parkingu. W ramach zadania przewiduje się ponadto montaż monitoringu miejskiego, zastosowanie ujednoliczonego systemu małej architektury, detali i informacji wizualnej, ale również budowę przystanku roweru miejskiego wraz z miejscem postoju rowerów prywatnych i przebudowę parkingu w południowej części terenu pozwalającego przyjezdnym na zwiedzenie pobliskich zabytków, obiektów i miejsc pamięci.

Założeniem zagospodarowania Skweru Fajta i Kałkusińskiego zlokalizowanego przy Miejskiej Bibliotece Publicznej jest przywrócenie pełnionych wcześniej funkcji. Przyczyni się do tego m.in. utrzymanie drzewostanu, ze szczególnym uwzględnieniem pomników przyrody, realizacja nowego, zaprojektowanego indywidualnie ogrodzenia, budowa podestów amfiteatru – czytelnicy, zastosowanie rozwiązań pozwalających na wykorzystanie technologii multimedialnych (projekcje filmów, mapping 3D itp.). Szczególne znaczenie historyczne dla miasta ma przygotowanie do realizacji miejsca uczczenia istnienia dzielnicy żydowskiej oraz istnienia w czasie II wojny światowej getta żydowskiego. Aktywności społecznej, odpoczynkowi sprzyjać będzie ponadto wyposażenie obszaru w ujednoliczony system małej architektury i informacji wizualnej, jak również realizacja nowego oświetlenia, uwzględniającego oświetlenie i wyeksponowanie zabytkowego budynku biblioteki, zabytkowego ogrodzenia oraz pomników przyrody i drzew szczególnie cennych przyrodniczo.

- **Rekultywacja Glinianek**

Tzw. Glinianki, znajdujące się w dzielnicy Kowalowiec stanowią niezagospodarowany i zaniedbany obszar w przestrzeni miejskiej. Teren w obecnym stanie jest wysoce zanieczyszczony, zaśmiecony i zagruzowany. Nie jest udostępniony publicznie, ani wykorzystywany, zaklasyfikowany zgodnie z wykorzystaniem działki jako nieużytek.

Zadanie ma na celu nadanie terenom zdegradowanym wartości użytkowych, nadając im nowe funkcje turystyczne, rekreacyjne, społeczne. Dzięki rekultywacji zaistnieje możliwość dbania zarówno o przywrócenie właściwego stanu tych terenów, jaki i ochronę szczególnych wartości elementów środowiska naturalnego. Poprzez realizację zadania należy zagospodarować teren, wybudować infrastrukturę turystyczno – rekreacyjną zachęcającą do odwiedzenia Radomska przez turystów oraz posadzić roślinność w postaci drzew, krzewów i kwiatów. W parku powstanie innowacyjna infrastruktura przyciągająca wielu turystów – szklana kładka pełniąca jednocześnie funkcję tarasu widokowego z efektem pękającego szkła pod naciskiem ciężaru ciała, będąca innowacją w skali całego regionu. Dodatkowo na gliniankach powstanie wiele różnych atrakcji turystycznych dedykowanych wszystkim grupom wiekowym.

Zrewitalizowany teren będzie służył zwiększeniu ruchu turystycznego w mieście ze względu na swój innowacyjny i różnorodny charakter przyciągający wszystkie grupy wiekowe. Na terenie „Glinianek” odbywać się będą niektóre z dotychczasowych, corocznych wydarzeń Radomska, jak i nowe możliwe do zrealizowania dzięki wdrożeniu przedsięwzięcia. Zagospodarowany teren przyczyni się do zwiększenia przestrzeni wypoczynkowo – rekreacyjnej, której stanowczo brakuje w mieście. Istotną zaletą przedsięwzięcia jest wykorzystanie terenu niezagospodarowanego na cele turystyczne.

Główne założenia przedsięwzięcia:

- wykorzystanie endogenicznego potencjału obszaru wynikającego z przyrodniczych uwarunkowań miasta – zdegradowany teren zostanie poddany rekultywacji i nadane zostaną mu nowe funkcje turystyczne, rekreacyjne społeczne; dzięki temu turyści będą mieli możliwość poznawania Miasta Radomsko, jednocześnie obcując z przyrodą (nasadzenie zieleni). Mieszczący się w miejscu realizacji projektu zbiornik wodny należy zagospodarować, tworząc tym samym, ciekawy element krajobrazu, miejsce do odpoczynku, czy karmienia kaczek zachęcając jednocześnie do odwiedzenia parku. Realizacja tego przedsięwzięcia pozwoli na pełne wykorzystanie endogenicznego potencjału miejsca.
- zwiększenie znaczenia turystycznego Miasta Radomska,
- zagospodarowanie zaniedbanej przestrzeni miejskiej poprzez nadanie im nowych funkcji,
- stworzenie nowego wizerunku, uporządkowanie sposobu wykorzystania terenu dla celów służących turystyce, aktywności sportowej oraz rekreacji,
- zwiększenie bezpieczeństwa osób przebywających na terenie Glinianek poprzez budowę oświetlenia, monitoringu,
- poprawa walorów rekreacyjnych i turystycznych terenów miasta,
- poprawa jakości powietrza w mieście.

Wyznaczone zostaną trasy edukacyjne piesze, ścieżki przyrodnicze odwołujące się do walorów naturalnych miasta przedstawiając lokalną faunę i florę. Inwestycję zaplanowano z poszanowaniem istniejącego ładu przestrzennego. Teren Glinianek zagospodarowany zostanie elementami turystyczno-rekreacyjnymi sprzyjającymi aktywności ruchowej, jak np. trasy rowerowe, boisko wielofunkcyjne, skatepark, plac zabaw, czy pole do minigolfa.

Założone cele niniejszego projektu dot. obszaru Glinianek są w sposób logiczny powiązane z celami realizacji Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego. Projekt ma na celu zwiększenie udziału w rozwoju przedsiębiorczości zachowując tym samym zasady zrównoważonej turystyki. W ramach inwestycji powstanie nowoczesna infrastruktura turystyczna w oparciu o posiadane walory przyrodnicze i kulturowe wpływając na wzrost rozwoju gospodarczego w regionie. Utworzona infrastruktura będzie miała za zadanie zwiększyć ilość turystów w całym regionie efektywnie wykorzystując potencjał przyrodniczy. „Glinianki” zostaną zlokalizowane na obszarze zdegradowanym miasta. Inwestycja wynika z planu działania przygotowanego przez Gminę Miasta Radomsko, co zapewni spójną i zintegrowaną koncepcję rozwoju potencjału endogenicznego obszaru opartego na walorach przyrodniczo – kulturowych, co z kolei przyczyni się do tworzenia nowych miejsc prac w sektorze turystyki oraz wzrostu przedsiębiorczości. Przedmiotowa inwestycja przyczynia się do znaczącego wzrostu aktywności gospodarczej w regionie przez budowę nowej infrastruktury turystycznej i zagospodarowanie otoczenia terenów dedykowanych turystom i mieszkańcom regionu. W wyniku interwencji realizowanej zgodnie ze strategią będzie osiągnięcie wymiernych i trwałych korzyści społeczno - gospodarczych na obszarze oddziaływania projektu. Tym samym projekt wykazuje wysoką zgodność z niniejszą strategią.

Wyznaczenie i zagospodarowanie trasy szlaku Różewiczów

Jednym z ważniejszych trendów współczesnej turystyki jest dynamiczny wzrost podróży kulturowych do miast. W poznawaniu miasta niezbędne są oczywiście mapy i przewodniki turystyczne, jednak bardzo

inspirujące i pomocne mogą okazać się również miejskie szlaki turystyczne zorganizowane wokół wybranych tematów przewodnich⁶.

W ramach zadania planuje się opracowanie trasy szlaku Różewiczów wraz z infrastrukturą. Przygotowanie trasy prowadzącej przez najbardziej znaczące punkty turystyczne z uwzględnieniem miejsc i obiektów związanych z Różewiczami oraz ich twórczością. Szlak zostanie oznakowany za pomocą tabliczek informujących o poszczególnych punktach oraz ich miejscu w kontekście życia Braci Różewiczów. Opisy przygotowane zostaną w dwóch wersjach językowych (polskiej i angielskiej). Trasa szlaku obejmować będzie m.in. Kinemę, MDK, murale oraz skwer na którym znajdują się rzeźby powstałe w ramach pleneru rzeźbiarskiego poświęconego twórczości Braci. W ramach przedsięwzięcia opracowana zostanie ponadto interaktywna aplikacja oraz materiały drukowane.

Zagospodarowanie terenów w rejonie zbiornika Wymysłówek

Celem działania jest udostępnienie obszaru w rejonie zbiornika Wymysłówek do wypoczynku i całorocznej rekreacji przy maksymalnym zachowaniu walorów przyrodniczych.

Proponowana koncepcja zagospodarowania terenu oparta jest na zachowaniu istniejącej zieleni oraz wykorzystaniu naturalnego ukształtowania terenu i ścieżek pieszych zwyczajowo wykorzystywanych przez okolicznych mieszkańców.

Zadania przewidziane do realizacji w ramach działania:

- oczyszczenie istniejącego zbiornika oraz przystosowanie go do możliwości obsługi kajaków, rowerów wodnych, itp.,
- budowa sztucznej niecki zasilanej wodą z wodociągu miejskiego jako kąpieliska miejskiego,
- budowa małej infrastruktury oraz infrastruktury towarzyszącej (parking, toaleta terenowa, itp.).

Tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych miejsc pracy

Gmina Miasto Radomsko dostrzega potencjał w rozwoju gospodarki turystycznej i tym samym pragnie podejmować działania nakierowane na rozwój zarówno bazy noclegowej jak i infrastruktury rekreacyjno – wypoczynkowej, mającej wpływ na zwiększony ruch turystyczny w mieście. Wskutek rozwoju infrastruktury turystycznej stworzone zostaną nowe miejsca pracy, które warunkować będą przedsiębiorczość mieszkańców Radomska. Poprzez realizację zadań związanych z tworzeniem terenów zielonych i rekreacyjnych będących jednocześnie produktem turystycznym Radomsko otrzyma wizerunek miejsca atrakcyjnego turystycznie, co zwiększy liczbę turystów wspomagających rozwój gospodarki w tym zakresie. Należy podkreślić, iż rozwój infrastruktury turystycznej stanowi jednocześnie zachętę do inwestowania dla potencjalnych przedsiębiorców, czy samych mieszkańców, którzy zyskają możliwość do rozpoczęcia prowadzenia działalności turystycznej i okołoturystycznej. Bezspornie bowiem turystyka stanowi bardzo ważną gałąź rozwoju gospodarki oraz obszar w którym zatrudnienie znajduje szereg osób.

Zadania przewidziane w tym działaniu:

- większa promocja miasta, jako ośrodka turystycznego,

⁶ Szlaki turystyczne. Od pomysłu do realizacji (praca zbiorowa), Warszawa-Łódź, 2014

- podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej miasta poprzez zagospodarowanie terenów zdegradowanych,
- wzrost zatrudnienia społeczeństwa, dzięki powstawaniu nowej infrastruktury turystycznej (powstawanie nowych miejsc pracy),
- tworzenie produktów turystycznych we współpracy z sektorem prywatnym,
- działania nakierowane na pomoc mieszkańcom w rozwijaniu przedsiębiorczości,

8. Komplementarność w gospodarce turystycznej

Rozwój turystyki uwarunkowany jest nie tylko endogenicznym potencjałem regionu, ale również stanem posiadanych zasobów, w tym bazy turystycznej i rekreacyjnej. Wpływ na rozwój turystyki ma również wiele różnych elementów, czynników i działań podejmowanych przez różne podmioty publiczne i prywatne. Szczególne znaczenie mają projekty, działania i inwestycje realizowane zarówno na terenie miasta, jak i sąsiednich gmin.

Szczęólnego znaczenia nabiera w tej sytuacji umiejętne kreowanie, tworzenie i promowanie nowych produktów, w tym o charakterze innowacyjnym, które mają lub mogą mieć istotny wpływ na rozwój turystyki. Jest to też okazja na włączenie do wspólnych przedsięwzięć szerokiej, reprezentatywnej grupy: lokalnych społeczności, władz samorządowych, przedsiębiorców oraz stowarzyszeń, co sprzyjać będzie promocji zintegrowanego produktu turystycznego.

Miasto Radomsko od lat realizuje działania sprzyjające poprawie wizerunku i atrakcyjności turystycznej poprzez m.in. projekty związane z poprawą infrastruktury technicznej, turystycznej, ochroną środowiska naturalnego oraz aktywizacją zawodową, edukacją i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu.

Do najważniejszych projektów komplementarnych zrealizowanych przez Miasto Radomsko i podmioty prywatne w latach 2004 - 2020, przy współfinansowaniu ze środków UE, które potwierdzają spójność koncepcji rozwoju terytorium gminy Miasta Radomska:

Tytuł projektu	Wartość projektu (zł)	Źródło dofinansowania	Okres realizacji
Rewaloryzacja Parku Świętojańskiego – Etap I	4 390 285,08	Wojewódzki Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w ramach programu: „Przyrodnicze perły województwa łódzkiego – program rewitalizacji zabytkowych parków”	18/12/2015 -31/10/2016
Różewicz Open Festiwal – artystyczny biegun marki Radomska (dwie edycje);	336 000,00 zł druga edycja: 528 200	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013, Działanie III.2 Podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw. Marketing i promocja produktów i „marek” regionalnych i lokalnych.	2013, 2015

Festiwal zalewajki symbolem radomszczańskiej marki	163 200,00	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2013. Działanie III.2 Podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw. Marketing i promocja produktów i „marek” regionalnych i lokalnych.	01/07/2011 -31/12/2011
Rewitalizacja terenów przydworcowych w Radomsku	3 298 101,59	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013, Oś priorytetowa VI Odnowa obszarów miejskich, Działanie VI.1 Rewitalizacja obszarów problemowych.	15/09/2012 -31/12/2013
Utworzenie Europejskich Scen Teatru im. S. Jaracza	33 000 000,00	ZPORR na lata 2004-2006, Priorytet 1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów, Działanie 1.4 Rozwój turystyki kultury;	03/2007 – 05/2008
Przebudowa i rozbudowa ul. Starowiejskiej w Radomsku na odcinku od ul. Jagiellońskiej do ul. Partyzanckiej wraz z oświetleniem ulicznym, odwodnieniem i ścieżką rowerową	3 646 861,74	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013. Oś priorytetowa I Infrastruktura transportowa, Działanie I.1 Drogi	30/04/2008 -30/11/2011
Budowa i wdrożenie Systemu Informacji Przestrzennej miasta Radomsko wraz z utworzeniem metadanych dla zbiorów i usług danych przestrzennych z tematu „zagospodarowanie przestrzenne	25 370,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013. Oś priorytetowa IV: Społeczeństwo Informacyjne Działanie IV.2. E-usługi publiczne	30/06/2013 – 31/12/2014
Utworzenie bazy hotelowo-gastronomicznej wraz z centrum promocji miasta Radomska	7 608 424,47	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 Działanie 6.2. Rozwój gospodarki turystycznej	06/05/2017 – 30/06/2018

Rewaloryzacja Parku Świątojańskiego – Etap II	5 365 959,72	Wojewódzki Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w ramach programu: „Przyrodnicze perły województwa łódzkiego – program rewaloryzacji zabytkowych parków”	2017/2019
Poprawa atrakcyjności turystycznej południowej części województwa łódzkiego poprzez budowę kompleksu obiektów sportowo-rekreacyjnych w Radomsku	33 049 795,05	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 działanie 6.2. Rozwój gospodarki turystycznej	2018/2020
Miejski dom kultury w Radomsku – projekt nowej przestrzeni dla kultury	5 390 852,87	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 6.1. Dziedzictwo kulturowe i infrastruktura kultury	2020/2021

Powyższe potwierdza spójność koncepcji rozwoju Radomska tworząc tym samym wspólny produkt turystyczny, znacząco wzmagający gospodarkę turystyczną w mieście. Realizacja przedsięwzięć wpisujących się w typy projektów zgodnych z kierunkami działań mających na celu zwiększenie atrakcyjności miasta i rozwój w obszarze turystyki sprzyjać będzie m.in. tworzeniu nowych atrakcji turystycznych np. rozwój bazy sportowej i rekreacyjnej, rozwojowi informacji i promocji turystycznej, zagospodarowaniu przestrzeni publicznej poprzez m.in. tworzenie lub modernizacja miejsc rekreacji i terenów zielonych czy wspieraniu tworzenia i rozwoju produktów regionalnych. Realizacja działań przyczyni się ponadto do poprawy stanu środowiska naturalnego i ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych ale również wspierania przedsiębiorczości w obszarze działalności turystycznej i rekreacyjnej.

Przedsięwzięcia zrealizowane przez gminę na rzecz wspierania przedsiębiorczości ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego:

Tytuł projektu	Wartość projektu (zł)	Źródło dofinansowania	Okres realizacji
KIS Radomsko - W kierunku zmiany	1 587 624,00 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 działanie 9.1. Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	01/04/2017 – 30/04/2019
Dobre Miejsce	1 035 032,50 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	01/09/2019 – 31/08/2021

		działanie 9.1. Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	
Możemy więcej	4 595 279,95 zł	Program Operacyjny Kapitał Ludzki działanie 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji	2012/2013
Aktywizacja osób po 29. roku życia pozostających bez pracy w powiecie radomszczańskim	3 458 049,00 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 działanie 8.1. Wsparcie aktywności zawodowej osób po 29 roku życia przez powiatowe urzędy pracy	01/01/2019 – 31/12/2020
Znosimy bariery - otwieramy drzwi kariery	1 424 932,08 zł	Program Operacyjny Kapitał Ludzki działanie 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty	09/2009 – 05/2011
Szansa na lepszą przyszłość	1 066 416,00 zł	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 działanie 9.1. Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	01/01/2019 – 30/11/2020

9. Zasady realizacji

Opracowanie „Planu działań Miasta Radomsko z zakresu turystyki 2020” to działanie zmierzające do podniesienia atrakcyjności turystycznej Miasta. Aby założenia w nim zawarte przyniosły zaplanowane efekty, konieczne jest sukcesywne jego wdrażanie, czuwanie nad jej realizacją i kontrolowanie jej przebiegu. Dlatego niezbędne jest stworzenie jednolitego systemu wdrażania i monitoringu, który zaangażuje wszystkie podmioty i instytucje zainteresowane rozwojem turystyki w Mieście. Plan działań jest procesem wieloletnim, a samo jego opracowanie jest jedynie punktem wyjścia do konkretnych działań programowych. Dla realizacji Planu istotna jest budowa skutecznego partnerstwa na poziomie lokalnym. Udział lokalnych liderów oraz społeczności lokalnej będzie czynnikiem wspierającym lub w wielu przypadkach determinującym procesy implementacyjne. Zasadnicza odpowiedzialność w tej kwestii spoczywa jednak na władzach Miasta, do których należy realizacja polityki rozwojowej, w tym dbanie o rozwój gospodarki turystycznej.

10. Podsumowanie

Obszar turystyki w Radomsku skoncentrowany jest raczej na turystyce krótkoterminowej.

Miasto nie jest postrzegane, jako miasto atrakcyjne turystycznie. Warto jednak budować jego wizerunek miasta jako interesującego na (choćby) krótki pobyt oraz jako miejsce atrakcyjne pod względem organizowanych w nim wydarzeń kulturalnych, czy ze względu na posiadaną nowoczesną infrastrukturę turystyczno – rekreacyjną. Należy w tym celu promować unikalne atrakcje turystyczne Radomska oraz turystykę opartą na endogenicznych potencjałach w obszarach:

- turystyki kulturalnej – festiwale, imprezy plenerowe, koncerty, wydarzenia sportowe,
- turystyki sentymentalnej (historycznej) w celu pokazania wielokulturowości i różnorodności,
- promowania miasta w aspekcie architektonicznym i urbanistycznym.

Endogeniczny potencjał miasta stanowią tereny zielone (parki, okoliczne lasy, zbiornik wodny). To miejsca sprzyjające odpoczynkowi, ale również kształtowaniu pozytywnych nawyków aktywności ruchowej, rekreacji, zdrowego stylu życia. Podobnie jak tereny zielone (zagospodarowane i niezagospodarowane), tak i baza sportowa wymaga ciągłego rozwoju, co ma bezpośredni wpływ na zwiększenie atrakcyjności turystycznej miasta.

Poniżej wskazane działania, które warto podjąć na rzecz rozwoju turystyki w mieście:

- zwiększenie działań promocyjnych miasta w Polsce i za granicą w oparciu o przygotowaną strategię (promocja miasta pod względem turystyki sentymentalnej/historycznej oraz kulturowej),
- promocja potencjału miasta (dziedzictwo historyczne, kulturowe, architektoniczne),
- rozwój systemu informacji na temat wydarzeń kulturalnych, artystycznych, społecznych, sportowych,
- rozwój systemu informacji miejskiej,
- rozwój bazy noclegowej,
- zagospodarowanie infrastruktury nieużytkowanej, zdegradowanej i nadanie jej funkcji turystycznych,
- wykorzystanie potencjału przyrody, nasadzeń zieleni do rozwoju turystyki,
- rozwój infrastruktury turystyczno – sportowo – rekreacyjnej,
- dbałość o miejsca rekreacji i aktywności ruchowej.